

5898

„KASSI JAHT.“

© Emil Rosenow.

~~279.~~

Wanemuise
näitelawa
+ TARTUS. +

Eesti Üliõpilaste
Seltsi Tartus
Wanemuise näitelawa

67

Eesti Üliõpilaste
Seltsile ↔ Tartus
Wanemuise näitelawa

Kaspi jaht.

Naljamaäng 4 waatufes:

Emil Rosenow.

Tolkinud: A. Simson.

Wanemuise
näitelawa
TARTUS.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

76200

Tegelased:

Neumair, peremees ja wallawanem.

Froua Neumair.

Maari, nende tüdruk.

Neubert, rikas-puuasjade kaupmees.

Froua Neubert.

Hartmann, puusepp.

Tema naene.

Gertrud

Heinrich

Franz

Liifi

Merkel, puusepafell.

Weigel, jandarm.

Peifert, walla ^{teener} ~~kojaka~~.

Tema naene.

Ulbrich, kirjanandja.

Tema naene.

Puusepad, tööliised, taluorakwas.

Mängukoht: Küla, kus-puuasjade valmistamisest elatakse. - Esimene waatus mängib wallawanema juures, teine puusepp Hartmanni kambriis, kolmas - wallakafaka omis ja neljas - köstlis.

Esimene vaatus.

Peremees ja perenaene. Neubert ja proua
Neubert. Albrich. Seifert. Weigel. Merkel.
Maari.

Kuimikas tuba Neumaieri majas. Wal-
gers krohvitud seinad, lagi laudadeft, talad
all. Paremäl pool küljeinas kaks madalat
akent väikeste ruutudega, väljas pool luugid
ees ja seespool siiski kardinaid. Akente vahel
riisuvad mitmeüguised vanad värvilised trü-
kitud pildid. Seinä ääres vanamoodi puu-
pink, mille ees laud toolidega. Paremäl
pool küljeinas labane kummut, jelle
pääl mitmeüguised asjad. Kummuti kohal
seinapääl peegel ja terve hulk päevapilti-
sid. Tagapool seinas vanamoodi juur sei-
nakell. Kella ja kummuti vahel riided
varna otjas. Varina ees kaks tooli.
Sellesamas seinas tagapool üks magamise
tuppa, jelle kõrval nurgas juur ahi, millel
keetmise jaoks pliit pes. Ahju taga nurgas
hõiskõgu asjad - kübrel, leivalabidas, ahju-
hark, liud. Ahju küljes pumpink, ahju ümber

nööri pääl pefu kuivamas; ahju pääl
lõhutatud puud kuni laeni riistas. Ahju
juu ääres seetnise riistad. Tääljamas lähe-
dal jõõguriistade kapp. Tägafimas kefk-
paigas upo õue, mille pääle mitmejuguft
teadaannomifed ja ametlikud kuulutused
üles on kleebitud. Pahemat kätt uppe
kõrval riinul artikidega ja paberitega.
Wana kirjutufe laud, mille pääl paberid
ja kirjutufe riistad.

Tälvine päev hommiku wara. Akna-
luggid on kinni, laua pääl põleb
lamp. Ahjust paistab hele tulewalu.
P. Neumair (wanapoolne talunaine,
õojakis, aluskelikuo ja fafis-juuksega,
kohendab ahju juures).

Maari (jämbea möega talutüdruk,
milkfab ettevõttelikult tüppa). Jft! Tä
on üleval trepi pääl.

P. Neumair. Kae... wõi ikka veel
jiin? No näitame talle! (Maarawad
ahju tagaft puukalu ja laua ja waa-
kavad ukelõhe wahelt õue).

Maari. Tääl üleval ta kukitab.

Mõlemad (kuttudes). Kiifu - Kiifu - Kiifu.

Pr. Neumaier. Wait! juba tuleb!

(Kargavad äktselt uksest välja, võrutas-
vad huna ja puuhalluga. Tunnedat mürtja-
kust ja potitükkide klirinat on kuuldas)

Neumaier (paks, tõntjakas, lageda näoga
talumees, Kärjus-juuksesteiga, tuleb nõnda
nagu ta woodist välja hüpanud, järgiväel
ja aluspüksis tagataast). Saatanad pihta!

Naesed (tulevad hädaõnne tuppä tagasi).

Neumaier. Kes jälle potte puruks-peelis?!

Pr. Neumaier. Maarilõi...

Neumaier (wõrutab Maarile tubvliga).

Eh, ja tagametta pastal!

Maari (wihakelt wastu kaitstes). Mina
ei ole midagi puruks-lõõnud, ma karjun
appi!

Pr. Neumaier (wahile astudes). Mees,
mees! Tenna ei ole juudi!

Neumaier. Terve palga tõmban sul
maha, jeda ma sulle ei kingi!

Pr. Neumaier. Minu ilusad liivad! Kaks
kaalrit maksivad laadal!... Võtku wana-
kuri jeda kaasi põrgulift!

Neumaier Juba jälle see Kasfo!

Pr. Neum. Peab vist küll päält vaata-
ma, kui puusepp Merkeli Kasfi rävak
majas ümber kolab! mis? Oieh! Kui
minata kätte peaksin saama -!

Neumaier Kas käes ei ole veel?

Kas näht loovad kahe taalri eest
Kausfisi puruks ja ei saa füsigi Kasfi
kätte!

Pr. Neum. Ei saa füsigi kätte!... Sina
oma pakku maaga oleksid küll karmem
olnud!

Neumaier (käsi lõõmifeks- valmis). Sul
vist sügeleb!

Pr. Neum. Ah mis! Maari, mine ko-
rista kaufitükid ära!

Maari (põlle näo es, lähel välja).

Pr. Neumaier Kui sa õige vallavanem
oleksid, füs-läheksid ja puusepp Hart-
manni jelli juurde ja ütleksid: Sina
Kasfo on mul kahe taalri eest Kausfisi
katki ajanud ja seda pead sa ära
maksma! Mis jasko-see näljavares
ülevõlde Kasfi peab? Mis? Küfugune.

näljawares!

Neumaier. Küll ma talle juba näitan!

Pr. Neum. Sina talle näitad! Leda ta
harkfin ma näha! Kui sul pumpane
leivapäts laual, siis jahvatab sul suu
pääs küll, aga mis wallasse puutub,
siis tantsib see sul nina pääl!

Neumaier. Tont võtku! Nüfugune
jaht hommiku wara!

Pr. Neum. Hommiku wara? Kell
kahessa?

Neumaier. Kell kahessa, ja lamp
põleb veel?

Pr. Neumaier (päneb jefunõu, feebi ja
käterätiku tooli pääle). Noh, kui
weel walge wäljas ei ole! Lumechanged
on wäljas räästa kõrguni. Sa kallis-
aeg, on see aga talwekine! Tuleb alles
kaevata ja kühseldada, kui tee
pääle wälja pääleb. (Uksett wälja
hüüdes.) Maari, wiska kaupkuid
õue pääle!

Neumaier (teeb aknad lahti ja tõukab
lungid laiali. Wäljas sadab lund. Neu-

maier paneb kütmaajudinal aknad jälle
kinni). Ajab teist maha kui jälle!...

Walla küündimies on eila õhtu kõrtji
ligidal ühes hobustega lume sisse kinni
jäänud. Poolfurnuks kütmanult on ta
kõrtji toosid.

(Tuba on nüüd täiesti walge.)

Pr. Neumaier. Siin on wefi.

Neumaier. Mis?

Pr. Neumaier. Wefi näo pesemiseks.

Neumaier (ennast raputades). Küll
ma pärast pesen.

Pr. Neumaier (narrab iseenes ja paneb
pesunõuu jälle ära).

(Järgmise kõnetemise ajal katab proua
Neumaier lauda, paneb linaga juuri
laua pääle, noa ja lusika sinna
kõrwale. Mees istub ahju pingi pääl,
kõmbab juukad ja paksub wiltlaapad
jalga, ajab westi ja kuu selga, paneb
püksu falli kaela ja müügi päha). Kas
juba kellegil asja oli?

Pr. Neumaier. Hartmann käis lapse
sündimist teada andmas.

9.
Neumajer. Tääh sulle, kui juur see laste-
kari neil närakatel juba on? Need
inimesed on ise kõigeenam oma wilet-
juure juures jüüdi.

Pr. Neumajer Leda ütlen mina ka.

Millega ka neid toita tahab?

Neumajer. Punasjade kaupmehed alewis
on jällegi hinda alandanud. Tojina puu-
soldatite eest makswad 15 penni. Terse
tojina puusoldatite eest - loigutud, lünni-
tud, maalitud: 18 penni! Niperdatud
puuwankri eest hobusega arwawad nüüd
ainult 10 penni. Mitte kolme kaalrit ei
teeni Hartmann nüüd nädalas. Paris-
winnane wilettus!

Pr. Neumajer, Ja nende närakate pärast
jari meil kahe kaalri eest kaufijid huk-
ka! (Lähel õue.)

Maari (on jälle tuppa tulnud).

Neumajer (mürkjas teda küljelt). Kas-
kulleid - kahe kaalri eest kaufijid...!

Maari (lawa taga, wihafelt). Arge
mind ühtepukku tonksige!

Neumajer. Need tõmban maful palgalt

maha!

Maari. No seda mina küll teha ei lafe!

Neumaiel. Oho! Kas ja arwad, et ja
Tõgarmetta kõlkaakottide juures oled?

Meie seaduse raamatust seifab: kui wõõ-
ras liikuv asi katki on löödud ja kui
jündlast kätte ei leita, siis peab see, kes
jäl juures oli, kõik kahju ära tasuma!

Maari. Mis? See on seadus? Seda küsija
ma veel järele.

Neumaiel. Iuu pead ja maksad!

Pr. Neumaiel (tuleb leiwapätsiga sisse).

Oh ja taewas küll, seda janti! - Jstu-
ge lauda ja fööge!

(Jstuwad lauda ja hakkawad suppi
rümpima. On kuulda, kuidas wäljas-
läwe ees keegi lund jalgale pädelt
maha kannib.)

Maari. Keegi on wäljas.

Neumaiel. Keegi on wäljas! - Küll
ta sisse tuleb!

Pr. Neumaiel. See on wift kirjakanõja
Ulbrich kirjakanõja seifab lahtise
ukse pääl ja raputab lund maha. -

Wanem mees, nina punane, tihvad fil-
makulmud, tõnne mokahabe, väike
põõhabe. Püüfid jaapafäärtes, kepp
käes. Tere tab kõva häälega Tere
hommikult!

Neumaierte paar. Tere kah, Ulbrich!
Ulbrich (fishi tulles). On see aga pagana
ilm! Pagametta poolt käänab lund
kui põõguft! Küll see tõstab kevadel
veekest!

Neumaiert. Saab meile põllumeestele
jälle kibe aasta olema. Wiljanatuke
jäab kevadel suwa wee pärast hiljaks
maha teha ja jigifel ei saa teda
Kunagi kätte.

Ulbrich (otfis taskult ja annab Neu-
maiertele naurdes käputäie kirju). Sinu
jooks! Kõik maanteema käest.

P. Neumaiert. Saenda emast wähe, Ulbrich.

Ulbrich. Seda küll, aituma.

Neumaiert. Jälle tükk tööd.

Ulbrich. Nah, ega see kind ära ei tapa!

Neumaiert! Kui ja wäljas tuifu ja lao
käes ümber jooksuma peaksid! Aga

12.
sina istud soojas toas ja naerad meie üle.
Neumajer. Tõubi jutt! Peremehe põlv ei
ole praegusel ajal sugugi kiita. Ja
siis ole veel suure walla wallawänem...!

Ulbrich. Ah, nüüd on lugu lakti! Ma
arwan (Naerad kõwasti) Tohoo, Kalli-
kefed, Neumajer hakkab wirmati ka
weel hädaldama! Sina peaksid ometi
ilufasti juu kinni pidama, sinu käsi
on hästi küll käinud.

Neumajer. Sa räägid, ilma et sa asjast
midagi teaksid.

Ulbrich. Ja muidugi! Kui juba seda
keegi teab, kuidas ja waelelt puusepa-
õpipoijirelelt talukoha peremeheks-roni-
sid ja wallawänemaks-jaid, siis olen
minasse! Hähä!

Pr. Neumajer. No mis see siis nüüd wii-
mati tähendab?

Neumajer. Laps tal rääkida! Sa on ju
kade.

Ulbrich. No kuule õige, tead... tee kord
nalja...

Neumajer. Ma tunnen sinu nalja juba.

13.
"Et mina parem ei ole kui teie ja et
mina nüüd rikas peremees ja wallapää olen,
see on teil pind filmas.

Ulbrich. Jäta, Neumaier, jäta! Selle üle
peaksin mina kahe olema? Põh! Walla-
pää! Mis see siis tähendab? Täna oled ja
jeda, homme ei ole ja jeda mitte!

Neumaieri paar (ühkelt). Neumaier on
eluaja pääle valitud!

Ulbrich. Seda ma tean juba! Mis see tä-
hendab: eluaja pääle! Kui ma nüüd finid
enam ei taha...

Neumaieri paar (lähel rahutusse).

Neumaier. Kuft ajast saadik siis igal
tühipaljal kirjakanõjal teada on, mis
ma nüüd herra minu kohta räägib?

Ulbrich (vihaseks saades). No... pagan
võtku! Kui mina ka ainult kirjakanõja
olen... Ja mina ütlen sulle, Neumaier,
kirjakanõja saab mõndagi teada, mis si-
mul hävasti waja teada oleks.

Pr. Neumaier. Siis-lao õnneti ette!

Ulbrich. Mina tean, mis ma teen... See on
sinu poolt ülevõtte alatu: tüki paljas kirja-

14.
Kandja! (Hirwitades) Ja mudugi, en-
dise maailma juures olid ja nagu kuuks
Kandkuidis, aga praegusele ei saa wa-
aruss Neumäe arimugi mitte mett
moka päale määrda. Hääd päewa!
Pr. Neumäe. Noh, ega sa siis ometi
pahaga minema ei lähe!

Ulbrich. Mul ei ole aega.

Neumäe. Mina ütlen ainult: kui
keegi tõesti midagi teab, siis ütleb ta selle
selgelt ära, mõistad?

Ulbrich. Olgu siis, kui sa arwad, et ma
julle ette waletan...

Neumäe paar (filmastrijaline tühjaks-
panemine)

Ulbrich. See oli... mineval nädalal
wiisin ma maailmale minu walimise
eluaja päale. (Wõtab juuba taskust
wälja) See juur Kollane kiri; ma
teadsin ju, mis see oli - hähä!

Neumäe paar. Hääd küll, hääd küll!

Ulbrich. Tema istus-faäl fiketäriaga
just puukosti lauas. Mina ütlen: 'Tere
kommikust, maailma herra,' ütlen.

15.
mina. — He, kas teil ei ole tikku käe-
järel?

P. Neumaier. Maari, too ruttu tikku!
Kas ja ei näe, et naaber Ulbrich piipu
põletama pannud tahab?

Maari (on juba tikkud toonud).

Ulbrich (paneb mõnuslega piipu põletama).

Jah, ja siis annan ma temale kirja
kätte, ja jelle aja sees, kui ta kirja lakti-
teeb, koban mina veel pigut oma taskus.
Tema loeb: „Wullakogu õffus... Wallawa-
~~nem~~ Neumaier... Eluaja päate walitud...“

Ja waeralt oli ta jelle ära ja annud lu-
geda, hakkab ta pilkawalt naerma ja
ütleb fiketarile: „Ma teadsin juba, jäl-
pefas panewad nad iska kõigelõllema
wallawanemaks!“

Neumaier (kargab laua tagast üles, haa-
rab Ulbrichi kraest kinni). Nüüd tee, et
wälja saad!

P. Neumaier. Mees, mees!

Ulbrich. Wõtku find pagan - finaife-
ju taktfid teada!

Neumaier. Wälja! Wälja!

Ulbrich. Ma võin ^{16.} ifegi minna, aga
seda saad ja kahetsena, Neumaier! (UK =
se pääl.) Ma kauban seda postiüle-
male ära! (äkitset karjudeo.) Ja niifugu-
ne tahab veel wallawänem olla! (Lööb
ukse kimmi.)

Neumaier: Niifugune wuile!

Pr. Neumaier. See on julle päris-paras!
Mis ja niifuguse raiepega tegemist teed!
Läbi ukse oienda temaga hommikuti
asjad ära! Aga finust ei ole ju meest!

Neumaier. Linn pea!

Pr. Neumaier. Ja, ja, mulle kargad küll
näkku, aga niifugune kõs- wõib jind
narrida! (Naerab.) Kõige lollem
wallawänemaks!

Neumaier. Warsti saad ühe wastu lou-
gu!

Pr. Neumaier. Noh, ma ei ütle enam
midagi. Aga et jina aumkartust üle-
se wastu ei mõista äratada... (Kooris-
tab lauda ja kõneleb jääl juures oma
ette.)

Neumaier / prill nina pääl, loeb saadud

17.
kirjus, selle juures vihaseid pilkusi näge
poole wijates).

Pr. Neumaier. Minu isa juures oli asi hoopis
teine; sellel seiwad inimesed usse es, keegi
ei julgenud siise tulla, niisugune ammar-
tus oli neil!... Ma ei ütle midagi... Kas
ma midagi ütlen?... (Naerab) Koige lollem!
Ja juba peab minu mees enesele ütelda
kafema! Ma ei ütle midagi, ei... aga....!

Maari (on pesunõu tooli pääl walmis
jäänud). Siin on walmis.

Neumaier. Ah?

Maari. Pesurõõsi

Neumaier. Ma pesen pärast.

Pr. Neumaier. Ja kui ma ütem töepoolest
sinu pääle enam hää fitnaga ei waata
ja sind lakti lafeb hä? Siis kaotame
ilusa koha ja saame häbi weel pääle
kauba.

Neumaier (nõunta).

Pr. Neum. See on, ja pead enise wastu lugu-
pidamisest aratama.

Maari (koristab pesunõu jälle ära).

Seifert (tuleb siise. Neljakümne aastane).

18.
Kõhn, nälginud mehike, kitsaste põsenuk
kõdega, piijikese mokahabemega. Mandlik,
kartlik. Kõlunud ülikond: püksid, kuub,
müts ilma nokata, möök külje pääl). Tere,
wallawanema herra, tere, perenaene, tere
ka Maari!

Neumaijer. Pool ühekja! Seda nimetan
ma hoolfaks ^{wallatunrip} ~~Kafakaks~~! Kuu fina oma
ametit ei jõua pidada, siis woitakse
teine ^{teine} ~~Kafak~~, jaad aru!

Seifert. Ma jidin oma möoka teritada
laskma, wallawanema herra, ja sepp,
see tuhnis-ka nii kana jääl kallal.

Pr. Neumaijer. Möoka teritada?

Seifert (kõnab möoga ettevaatlikult
tuppest wälja). Jah, perenaene. Müüd
on ta jälle ilufasti korras. Ei saanud
enam kuidagi läbi.

Neumaijer. Kuu fagedasti ja oma
mööka õige teritada lased, hä?

Seifert. Koh, wallawanema herra, Maari lõh-
kus teifega ühtepuisku puid ja puulõhkumiseja
läheb ka ometi nürins. Pühapäewal hak-
kajiwad nad kõffis kibla wedama, ajajiwad

12.
vägigi päale, pistku mina mõne oma möögaga
läbi. Kui minu möök paljalt kuulestgi läbi
minewat, tahkfiwad nad kaabrist nappi osta.

Neumaier. Palju see teritamine maksab?

Seifert. Kolm kummenä krooni.

Neumaier. Seda ei maksa ma mitte wälja.

Seifert. Noh, wallawanema herra...

Neumaier. Ei maksa! Küll ma sulle kord oi-
ge näitan! Sina armad raha walle kulu pää-
le wälja, ilma et minu käest küsi!

Seifert. No egas, no egas...

Neumaier. Kui sina oma mööka tahad
teritada lasta, siis pead ja enne, aland-
liku palwe oma wallawanemale ette pa-
nema. Siis panen mina sulle wolikogu
päewakorraale üles, nimelt: wallak^{teeni} ~~kojale~~
mööga teritamise küsimus. Siis wõtab
wolikogu sinu mööga üleswaatamise alla,
kas teritamine ka tarwulik on, ja siis
teeb ta wäljaantawa juurima kotta ot-
suse, ja siis wõib ja teritada lasta ja
enne mitte!

Pr. Neumaier (on möögatera formega kat-
sumis). Oieh, oieh, on see teraw sõja-

20.
riift! Seifert, ma ütlen sulle, et ja teda
kui sul pühapäeval kõõfis tantsu üle-
waatamine on, et ja teda kakelufe juures
wüimati wälja ei tõmba. Sa lööd ju ini-
mestele kohl augu päha!

Seifert (pistab mööga ettewaatlikult jälle
tuppesse). Ei, küll ma filmad latti pean.
Aga kui nad koguni häbemataks lähe-
wad... wallawänema herra annab käfu
ja mina pean auukartuff aratama.

Neumäier. Kuudas ja ütled, auukartuff?
Sul on jula õigus! Säh 30 krossi terita-
mise raha!

Seifert (wõtab investades raha wastu).
Tänan wäga, wallawänema herra, tä-
nan wäga!

Neumäier (loeb kirju, pr. Neumäier ko-
hendab taas, Maari koorib kartohwliid.)

Seifert. Kas on juba midagi tööd, walla-
wänema herra?

Pr. Neumäier. Tööd, no küll, tööd on wir-
ga inimese jaoks ikka. Mine aja
lund tee päält ära!

Seifert. Jah, pereäene, jah! (wõtab

ahju tagast kühvi, heidab selle juures
Neumaiere poole küjivaid pilkusi).

Neumaiere (on tünk aega kõhminud).

Ja... jeda ei tee Seifert mitte enam!

Pr. Neumaiere Hä?

Neumaiere. See ei jünni enam walla^{teen} ~~kaja~~ =

kaja! Ükskord peab ta kannu jootma,
teinekord peju kuiwama riputama, siis
kartulid maha panema. Nüüd peab ta

lund ajama. See ei lähe enam! Wolikogus

ütles keegi: „Peju ülesriputamine, niifugune
naeste töö, see ei käi poliitikaametniku aunga
kokku.“ – ja nad andjivad kõik talle õigust.

Pr. Neumaiere. Hää küll, hää küll, siis jääb
ta jua, walla^{teen} ~~kaja~~. Maari, mine fina õige
lund ajama!

Maari (wõtub kühwi ja läheb wälja).

Pr. Neumaiere (annab Seifertile märku). Siis

widelegu walla^{teen} ~~kaja~~ minu pärast jäl
ahjupingi pääl... Mina ei pane teda
ningifugust tööd tegema... mina mitte!

Seifert (on selle aja sees ahjupingi pääle
istunud, kartuli koori põlwele walele
wõtnud ja koorib kartulaid).

Neumaijer. Mis fuis^{uv.} ka inimesed räägiwad.
ai eh, müüd koorib ta kartulaid!

Pr. Neumaijer. Kui ta ilma töota waktida
ei taha!

Seifert. Ega juba ometi kugi ei näe, wal-
lawänema herra.

Neumaijer (uufel oma ette). Noh, mis-
rahwas räägib ka?

Seifert. Noh, mis nad räägiwad! Nad rää-
giwad puufoppa Merheli Kasfist.

Pr. Neumaijer. Kas ma ei ütelnud, mees?
Sina pead jäl kord wabele astama.

Neumaijer. Mis jelle Kasfiga fuis on?

Seifert. Noh, see on üks weider lugu, wal-
lawänema herra Puufopp Hartmann,
see on enesele ühe me jelli wõtnud ja
kui see päralt jõuab, toob ühe Kasfi ka-
fa - hähä! Petra olla jelle üles kaswa-
tannud, ütleb ta, ja ei taha jellest loomast
lahkuda.

Neumaijer. Hähä! Mis see meiske puu-
tub?

Pr. Neumaijer. Küll see juba meiske natu-
ke puutub! Kui ta majafid mööda üm.

43.

her Kolab ja ainult Kabju ja pahandust
teeb! Tääl peab õnesti midagi tegema.

Neumaijer. Noh, mii võiksin kord Hart-
manni poole minna. Ma tahan jeda
asja kord ette võtta.

Weigel (shandarm, on jisse astunud. Plus,
jirge poiss, edew. Peab ennast lohakaks.
Päris shandarmi ülikonnas).

Seifert (Kargab üles, pistab Kartuli Korvi
rüütu pingi alla, seab ennast rinda, kõva
häälega). Tere, shandarmi herra!

Neumaijer (Kokkumult). Tere, shandarmi
herra!

Pr. Neumaijer (väga lahkelt). Waata, woi
shandarmi herra! Tere kah, tere kah!

Weigel. Tere! On see aga itim tänä!
(waatab kõrvale Seiferti ja Kartuli Korvi
peäle.) On aga itim... ja. Noh, teil on
wähemalt see ahi.

Pr. Neumaijer (tuld waadates). Oi jah.
wast tahate ennast wähe soendada?...

Weigel. Ja, teeme jeda. (Soendab ennast
lõbusasti ahju juures.) Ha, niisugune
ahi niisugusel talwifel päewal... päris rohi!

(Pähtfalt.) Mul on üks kivi teie jaoks,
wallawanema herra, otjekohema
walitfufest.

Neumäeri paar (kohkuwad).

Neumäer (tehtud rahuga). So, so...

Wast annate ta jia, fandarui herra?

Weigel (waatleb Seiferti uniformi). Hel-
de kaewas, mees, mis see juis on? Saäl
ripneb ju üks noop! Toepodest!

Seifert (abita).

Neumäer. See on küll üks wedelwoort,
see inimene!

Weigel. Aga selle eest wastutate ometi
teie, wallawanema herra. Muidugi
keada, teie olete ju tema ülem. Minusje
see ju ei punitu, aga... kui jeda uus-
maailm näeko...

Pr. Neumäer (otfjib niiti ja nõela). Nii-
juguine lohakuo, see on häbi asi! Kohe
tuled jia ja nõelud omale nõobi ette!
Seifert (tuleb häbelikult ligemale).

Weigel. Ja, aga... Kellel juis õige walla-
~~kafakale~~ ^{stignole} käsufid anda on?

Neumäer. Politfiametricku kästa on

minu aji! Nõõbi õmbled²⁵ ja kodus ette!
Weigel (naerab oma ette; paneb oma as-
jad akju juures ära). Ja, ja. Teate, kui sel
ajal, kui mina kroonu pääl olin, pol-
gus ühel mehel nõõp puudus, siis oleksite
pidanud jeda miira kuulma, mis pääl
tegi! Haha! Sojaväeliseft korraft ei käi
midagi üle.

Neumaijer. Noh, jeda ma arvan. Mees, kes
teeninud on, oskab selleft lugu pidada!

Weigel. Kas teie ka teeninud olete?

Neumaijer. No muidugi, herra Weigel,
no aga... Mina olin ratsaväes-wana-
feldat.

Weigel. Ah ee... so, so. (Pähtfalt.) Et
mina kroonuteenistuse poolest fersant
olen, teate teie ometi?

Neumaijer. Ja muidugi... Kas teil kiri
ühes ei ole?

Weigel. Ah, kiri! Kuulge, see näib mi-
dagi õige halba olevat - ma ütlema herra
ife andis ta minu kätte ära.

Neumaijeri paar (wäga rahutud).

Weigel. Ütleühe, see uus ma ütlema herra!

26.
Kui kuuled, kuidas ta mõne wallawane-
ma üle kõneleb... Ja, ja, see saab siin kor-
da murestema!

Neumaijer. Ma tahaksin teada... minu
juures ei ole midagi korratups.

Pr. Neumaijer. Meil on kõik ilufasti joo-
nes.

Weigel. Kas ma midagi olen ütelnud?
Ainult kuuled nii kõikjagu asju. Sagedas-
ti saab juttu ajada, maailuma herra
ja mina... (Peifab peegli es, pürstib oma
juukseid.)

Pr. Neumaijer (meeltades). Jhus pois-olete
teie aga, fardarmi herra!

Weigel. Waata ometi wa hääd Neumai-
ri emandat! Kuidas-see teile meeldib,
wallawaneema herra? Kuid... seda on
mulle juba nii mõnigi ütelnud - hähä!

Pr. Neumaijer. Seda ma usun, meie kuu-
leme ka kõikjagu asju. (Wallatult.) Sel-
lepärast piditegi endiselt kohalt ära tu-
lema!

Weigel. Mis, mina... mina oleksin...?

Pr. Neumaijer. No midugi; jäl oli üks

27.
väikene lookene ühe kõõrte tüdrukuga.
Sellepärast on ju teid karistuseks siia saadetud.

Weigel. See on ometi liig! Kes tohib minu kohta niisuguseid juttusid ajada?

Pr. Neumaier. Aga Weigeli herra, mina ei ütelnud ju halwa pärast...

Weigel. Siis niisuguseid juttusid aetakse siin pool? Kas teate, wallawäime herra, ma pean tungiwalt paluma, et teie inimestele ütlete: See maksab paarit kuud trellisid, kui ma seda üles annan! (Wõtab oma asja.)

Neumaier. Ega te ometi ära ei lähe, fandar-mi herra? Üewa, too õige naps-köömlit!

Pr. Neumaier (toob nappipudeli ja klaasi).

Weigel. Kas nüüd... ega mina siin!

Pärast aga üldaks jälle: fandarim muudkui nappitab igal pool ümber!

Neumaier. No ei, ainult sellepärast et sooja saada.

Weigel. Ei, tänan! Teate, mina pean teenistuses piinlikku korda. Kui ma midagi näen, annan ma kobe üles.

28.
Säl ei tunne ma halastust!

Neumaier. Seda ma juba tean, herra Weigel, ja sellepärast tahaksin ma ka teiega hästi läbi saada.

Weigel (meeltatult). So, so... no ja. Oma jagu mõju ikka on, kui ka ainult fändarim oled.

Neumaier. Noh, siis olge ometi lakke, herra Weigel!

Weigel. Noh, kui ^{mi} arjast aru saate, nagu ettekin mina tüli, see ei ole mitte minu mood! (Josb.) Suurepäraline niifugune kõõmlinaps! Aga ta muidu nii kuulus ei ole... Aga teie pääle olen ma tofi-
kelt pahane, Neumaieri emand.

R. Neumaier. Oh ei, mina ütlesin seda niifamati omast rumalast päält. Seda i tohi teie mitte kurjasti mõista.

Weigel. Mis ma jäl enne kõnelesin, mõjuft... ja, kuulge, armas... armas Neumaier, mis teie siis oieti olete pattu teinud, hä?

Neumaier (Kes niifatal, kui Weigel temale, armas Neumaier ütleb.). Mina?

Mitte midagi, fändarmi²⁹ herra.

Weigel. Noh, teate, see kiri... (Wõtab kirja wälja) maulema herra ugaldas-
mulle...

Dr. Neumaier. Siin weel üks wäike, fan-
darmi herra!

Weigel. Ei, nüüd saab aga tõesti liiga!

Neumaier. No jooge õmeti, fändarmi
herra! - Mis ta siis ütleb, maulema
herra?

Weigel. Noh, kui te mind nii fännite ja
et külmi on... (Joob) Suurepäraline!

Ei, kas teate, ma jutustan teile jeda
üks teine kord. Teie liiate ju ka kõik
kirja peest. (Pareb kirja laua peäle.)

Neumaieri paar (juures-hirmus).

Weigel. Mis, pool kümme? Nüüd tarwis
minema pista! Ma pean weel terve
õuna jaoskonna läbi wõtama. (Wälja
minnes.) Wallakajak, nõeluge omale
nõõp aegfasti ette, kas mõistate?

Leifert (rinnas). Jah, fändarmi herra!

Hää päewa, fändarmi herra!

Weigel. Hää päewa! (Läheb hoolitult wälja.)

Neumaijeri paar. Hääd päeva, fandar-
mi herra! Julge warsti jälle waatama.
Pr. Neumaijer. Oh jumal, jumal, mees,
mis-felles-kirjas-küll wõib olla?

Neumaijer. Ma ei julge teda lugugi lak-
ti teha!

Seifert. Kui ainult mitte... Juuniefed
räägiwad kõrgfugu rumalad juttu -
kui wiimati mitte wallawanema herra
ametist laktilafkmine ei ole.

(Wakus-tais-hirmu)

Pr. Neumaijer. Mis-seft kaju. Wõta jüda
rindu, mees, ja tee lakti.

Neumaijer (wõtab kirja). „Sändarmi kau-
du kätte wiia, seft et eilase postiga hil-
jaks jäi.“ (Teeb lakti) „Kohalikule wal-
lawanemale Neumaijerile tehtakse selle
läbi kohufeko pinnasjade kaupmehele
Neubertile jääljamas teada anda, et
maawalitfufesse fiofantud plaan tema
wabrikku hoone umberehitamifeko luba-
tud on.“... Si, wanafarwiku järalt,
ia felleparaft see hirmu! (Wihafelt Käfa
rufikasse kominates.)

Pr. Neumaier. Ah, woi nii...? Ja nõnda
lased sina enesega ümber Käia! Niisugust
häbematust lubad sina jandarmil enese
wastu?

Seifert (naerab enese ette).

Neumaier. Ma ei saa enese üle enam wa-
litada!

Pr. Neumaier (hirmu tädes Käia kloppides).
Oi kallikesed, oi kallikesed! Tääl tahaks
päris...! (uus naer) Nõnda wiisi Käib
niiid jandarm sinuga ümber! Ümber-
kolm nädalat on see mehike siin, Karis-
tufeks on nad ta jüa saatnud, - sina
oled tema üle ja lased enesele niisugust
häbi teha!

Neumaier. Inu pea!

Pr. Neumaier. Wai weel, niiid ja tahak-
sid minule harja karata. No, see oleks
alles...! Sina ei ole ju kellegi mees! Kui-
das ta jäält uxest wälja läks! (Lügu-
tes), „Lakkuge kolm ära.“ - ja kuidas
ta jul kaks nappi ära niitjar, ja kuidas
ta seifis: „Minu armas Neumaier!“ -
(Pilkaw naer) Jandarm ütles wallawa =

22.
ninnale „minu armias Neumaiier“!

Neumaiier. Ma kaeban jalamaid maa-
walitsusesse!

Pr. Neumaiier. arafda tee, nad naera-
wad jinnu üle, neil ei ole ju aumkartust.
Ja neil on ka õigus. No ütles mulle
õnneti, Seifert, kas see on mõni wallawa-
nem! Kolm päewa ei ole ta oma nä-
gu pehennud!

Neumaiier. Ma pehen pärast!

Pr. Neumaiier. O ja, feda me tunneme
juba, feda ütles ja terve päew otja:
„ma pehen pärast.“ Ja kui õhtu käes,
fiis ütles ja. Nüüd ei ole see enam
waewa wäärt, küll ma homme pehen!
Ja kui ta ka kord ennaft peheb, fiis
pistab ta kaks nimetis- sõrme wette
ja hõõrub fiis nendega üle näo ja
walmis-õngi! Ja selle wastu peab neil
aumkartus olema!

Neumaiier (wihafelt rufinaga wastu lau-
da liinse). Nüüd on lõpp! Nüüd on
mul sellest nokkimisest ifu täis! Nii-
peguine nokkija naene on nagu nael

33.
Jaapa fees; see pistab ja pistab, Kas kõn-
nid woi seifad; kuni ja järis-pööraks
lähed!

Pr. Neumaier (kohkunult). Noh, aga...
õigus on mul õieti?

Neumaier. Õigus on ful, ja nüüdsest pääle
ja tänasest pääle saab fiinafi teifiti
olema! Mina plaan enese wastu auu-
kartust aratama, olgu kes taht, kes mul-
le tee pääle ette juhtub!

Seifert (aknast wälja wahtides). Ma arwan...
jurnal teab, wallawänema herra, jäält
tuleb kaupmees Neubert oma prouaga
jia poole.

Pr. Neumaier. Oi heldus... ja kuidas fiin
wälja näeb! Mees, ruttu, ruttu, pane
õnnele pubas krae kaela!

Neumaier. No, jeda weel waja!... Kas
see on fiin wahwus? Mina olen fiin
wallawänem, nü must kui ma olen!

(Koputatakse)

Pr. Neumaier. Lisse! (Awab ukse, rooma-
walt lahki fiseitulejate wastu.) Waata
õieti, Neuberti herra ja Neuberti proua!

Suur arm meile! ³⁴ Kas-te ei tahaks-
wähe jisse astuda meie pooli? Seifert,
paar tooli faksteli!

Seifert (Kes ühtelugu kumardanud, tas-
sib kaks tooli sinna).

(Neuberti paar on jisse astunud. Neubert, pikk
kõhn mees, waljus jooned, here mokahabe,
kuldne prill, mille ta rääkimise juures fagedas-
ti otja pääle likkab, et wasturääkijat tera-
walt filmitsemas, siis jälle alla tõmbab; kallid
kafukas, karwane talwemüts, kepp. Tema
liigutustes ühtelugu midagi närwitist, karg-
lewat, rutuline kõnewiis. - Proua Neubert,
ühewanune, paks, lihaw, upfakas. Niija-
masti kafuka, mutte, moodja päkkattega.
Talupojalik filmatorrakar toredus.)

Neubert. Tänan, tänan wäga! Tere
hommikust, herra wallawänem! Wõta
omale üks tool, Auguste!

Neumäier. Tere kah, herra Neubert.

Pr. Neubert. Tänan wäga. Kas see tool
on ka puhas? Ei, teate, armas proua
Neumäier, mul on nimelt uus kleit seljas
ja seda tahaksin ma natuke hoida.

35.
Pr. Neumaier. O, mis-te arwate, Neuberti
proua, meie juures on kõik puhas! Meie
toolid, need woite, kas wõi keeliga ära lak-
kuda, ütlen ma ikka.

Pr. Neubert (naerab pahaselt).

Neubert. Herra wallawaneim, minna tulim
jia... ma pean kord tungiwalt teie abi
nõudma.

Pr. Neubert. Ja, kuulge, herra Neumaier, see
ei lähe enam; kui teie seda fallite, siis ei wõi
wäjakas inimene siin enam kauemini ela-
da.

Neubert. Aga Auguste, lafe mind ometi ise
rääkida!

Pr. Neubert (Maha istudes). Ei, siis lähen
ma parem linna, seda ei lafe ma ometi
siinse rahwa peolt ettele pakkuda.

Neubert. Äji on see, herra wallawaneim:
kana hommisku läheb minu naene põõsin-
gule, kus meil pefu ja riided on...

Pr. Neubert (üleskarates, peaaegu nuttes).

Ei, proua Neumaier, ma ei wõi teile ühtegi
pilti ette kujutada, seda ei wõi ühelegi
elawale hingele kirjeldada! Mitte ühte

nejuhilpugi ei saa ma tarvitada, meie
kafukad...

Neubert. Ja, kas lahed mind nuud rääkida?

Fr. Neumaier. Mees, kas ma ei arwanud,
see on see Jaadana Kaps!

Neubert. Ma olen kindlasti teada saa-
nud, see loom on ühe puufepa päralt,
kes meister Hartmanni juures elab.

(Arevall) Ma nõuan, et mulle terve Kah-
ju wälja makstakse, ja muidugi, seda
ma nõuan! Wallawalitus wastutab
selle eest, kui ta niisuguseid asju kannatab!

Neumaier. Noh... ma wotan kord selle
asja ette.

Neubert. Kord ette! Kudas siis, hä?

Täna, homme, tulewal aastal? Mina
pean väga tungiwalt paluma, et wallawa-
litus...

~~Neubert~~ Neumaier jääge rahulikuks, herra

Neubert. ägedusega ei saa jääl midagi
teha! Ma waatan kobe täna Kahju
üle, annan asja kohtusse, palun es-
kivju anda ja siis saame ju näha.

Neubert (on pillid otja päale lükanud),

37.
wahib Neumaiert, jookset siis närwitifelt
naerdes ümber).

Pr. Neubert. Ei, herra Neumaiert, niifugune
wenitamine? Üleüldse, maie maksame siin
wallas kõigefuuremat maksu. (Jrkka äge-
dammalt.) Kuid meid ei oleks oma wabriku-
ga, siis peaks see küla nalga nägema! Ja
jellepärast tahan mina, et mind auustatak-
se....!

Neubert (just Neumaierti ees seistes). Teiega
ei lähe see asi üleüldse mitte enam! Siia
peab teine wallawõnnu saama!

Neumaiert. No, ma pean paluma, herra
Neubert, kui ka teie kõigefuuremat mak-
su maksate, siin seiate teie oma ülema
ees....

Neubert. Ah, ärge tulge mulle niifuguse jutu-
ga! Perwe küla elab, nõnda ütelda, minuist,
ja teie tahate minu wastu ülemat män-
gidada!

Neumaiert (abita). Noh, nüüd pean ma
teid tõfifelt paluma....

Neubert. No, seda oli veel vaja! See
oleks....!

38.
Pr. Neubert. Mees, mees, nüüd ja lähed
kohe jälle nii ägedaks!

Pr. Neumaier. Ei, herra Neubert, kui teie
meile kohe nii upjakalt näkku kargate,
siis ei või meie seda omesti sallida.

Neubert (Neumaierile). Teie ei ole mõju.
Siin peab õigufeteadlane wallavanane!
mako olema, kes asfessor-eksami ära
on teinud. Selle ees on inimestel auu-
kartust.

Neumaier. O ja, aga mis see maksima
lähed!

Neubert. See on ükskoik, selle eest on nad
aga tublid!

Neumaier. Ah ja, ja müidugi... Mis sel-
lesse puutub, herra Neubert, siis võime
meie seda ka olla; seda võime meie
kalupojad niifama hästi, kui asfessorid.
Kafak!

Seldert (tuleb ette, rimmas). Wallavanema
herra?

Neumaier. Kafak, kas teie teate, kus
kohal siin külas see puusepafell elab,
kellel Kafak on?

Seifert. Jah, wallawanema herra, koke
fiin, üle tee, meister Hartmanni juures.
Selle jelle nimi on Merkel ja tema wäli-
mifeks-tundemärgiks on kühnus-felg.

Neumaijer. Hää küll. Niiud lähete teie
jinna, wõtate jelle Merkeli awaliku ra-
hu rikumise pärast kinni ja wiite ta
offekshe wallamajasse!

Seifert. Jah, wallawanema herra!

Neumaijer. Marst, minema!

Seifert (lähel jingelt wälja).

Neubert. Noh... ma olen taesti uudis-
mullik.

Neumaijer. Teil ei ole sugugi tarwis-uudis-
hinnulik olla. Niiud pandakse kord päkk
jääle. (Kiisub akna lahti.) Seifert! too
ta jina! Seo ta koiega kinni, wõtate
omale üks-wabatahtlik tuletoorjaja appi,
kui ja temast ükski jagu ei saa!

Neubert (istub).

Neumaijer. So, jellele jospikule narakale
tahan ma kord näidata!

Pr. Neubert. See oleks wäga ilus-teift, herra
Neumaijer, kui teie meid aitaksite. Minu

40.
armas mees ei mõtle ju, jumal teab,
juguigi mitte nõnda halvasti, nagu see
kõlab. Ta on ainult jälle väga ülesärta-
tud wümmafel ajal... ja... tal on jälle
narridega tege mist. Sellepärast peame
juwel jälle terwiswette minema... ja...
meie üüwifime juba ühe juwemaja. Mis
see küll raha maksab, armas proua Neiu-
maier! Noh, meie wõime ju, jumalale
tänu, seda maksta!

Neubert. Kas ja ei taha nüü häa olla ja
juu pidada?

Pr. Neubert. Ah, jumaluke, wümmati ei
tõhi enam jõnakeft lauluda!

(Karjumine wäljas. Maari tuleb hädal-
dadis jõe; tema käewars on werine.)

Maari. Oh jumal, oh jumal, minu
käsi, minu käsi!

Pr. Neumaier. Tüdruk, tüdruk, mis-
ful wiga? Ega ometi käeluu katki
ei ole?

Maari, Ma kukkufin kumme ajamife
juwes maha ja loin nüünarnuka
juurko!

41.

(Pr. Neumaier ja pr. Neubert waatawad ja
mähiwad kütõmku kätt.)

Neubert (jookseb pahafelt toas ümber).

Neumaier, See on aga tükk! Imede lööb ta
kake taabri eest kausfifid katki, niid
lööb ta omal kae puruks!

Maari (wihafelt karjudes). Jätke mind
õnneti ükskord oma kausfidega rahule!

Minaci ole neid mitte katki lõõnud!

See on ju ainult, et ta mul neist naruustest
wieskiiftkinnuust taabrist aastas weel kaks
maha tõmmata woiks! Kui te peaks...
jüskolin ma oma kottid kokku ja
lähen oma ema juurde! (Jookseb wiha-
fellt wälja)

Neuberti paar (keeletud).

(Wäljas juur käre, ärew mehe hääl)

Leifert (ukse pääl). Siis tulge õnneti wä-
hemalt liise, herra Merkel! Minaci

woi õnneti midagi parata, mina täidan
oma kohut.

Merkel (tuleb liise). Wäike kängu jäänud
iirimehe, juure küüruga. Lage, kiffas, teraw
nägu, mütti all tulipunnafid juurjed. Käed

püskitaskus; wäga lühikesed, palju parandatud tööpüskid, tohtrakad jalas, finine põllus, färgikäikesed ules käänatud, kat-tun-färk seljas). Sellega peab nüüd rahul olema! Tee päält wõetakse kinnis, nagu oleksin ma waras wõi lukumurd-ja!

Neumaijer. Wait!

Merkel. Mis weel!... Teie arwate küll, et mina waene wigane inimene olen, siis pean ma enefega jännata lastma?

Neumaijer. Sinuga ei jända mitte keegi!

Merkel. Mina ei lafe enefele ülekohut teha, mina lähen oma asjaga kõigist ameti-kohtadest läbi kuni kõigekõrgema koh-tuni!

Neumaijer. See ei pruutu asjasfe!

Merkel. Minu isa ütles mulle ikka: Poeg, ütles-ta, ja ole küürak, ja ei saa mitte üksi ennaft aidata. Kui nad sulle midagi teha tahawad, siis tõsta kära. Karju nõnda, et inimesed kokku jooksewad, küll find siis aidataffe!

Neubert. See ei too teile siin kasu. Mina

43.
olen teie pääle kaevanud.

Neumaijer. Siin kaasa-joonset majasid
mööda ümber.

Merkel. Pänge usked kinni, siis ei pääse
ta fiske!

Pr. Neumaijer. Mis-jaaks-fulle üleüldse
kasi waja on, hä?

Merkel. Selle üle ei ole mul ühele hingelegi
aru anda!

Pr. Neubert. Ei, misjagune häbematust!

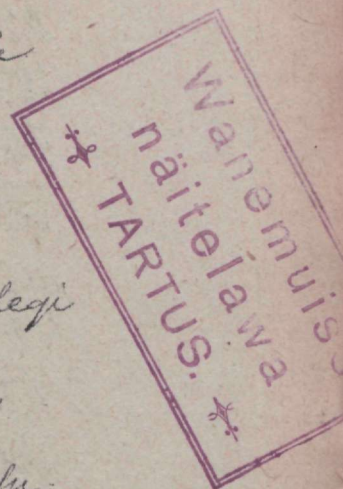
Teie... teie...! Wiiekümne taabriline kafi-
kas...! Teie peaksite jeda kafukat nägema,
herra Neumaijer, selle pääl on ta õõ olla
maganud!

Merkel. Uieh, ega see nõnda paha ei
olegi - siis ei lähe juwel sinna koid fiske.

Neubert. Teie olete üks usna häbematata
inimene! Herra Neumaijer, selle lafeti
teie ilma pikema jututa sandarmiga
maawalitfufesje wia!

Merkel. Selle wastu pean ma protesteri-
ma! Mina nõuan ülekuulamist ja tun-
nistajate ittekutsumist.

Neubert. Küll tule juba selgeks-tehtakse,

44.
mis teil nõuda on!

Merkel. Noh, tee emanda pärast ei hakka ma mitte fändarmiga maawalitsufesse jooksuma!

Pr. Neubert. No kuule mõeti, mees, see inimene! Nüüd teotab ta mind veel pääle!

Neubert. Noh... kui tee häbemataks lähete, ma ütlen teile...!

Merkel. Ei ja, puutuge aga minu se, ma karjun appi!

Neumaijer. Aga nüüd...! (Rufikaga wastu lauda.) Wait olete teie!

Neubert. Ja aga... (wahib Neumaijerit, jookseb närwitsetult ümber.) olete teie... olete teie...?! Kas kuulete, seda keelan ma teie poolt ära, niivõidi minuga rääkida, kas mõistate? Teie jaoks olen mina herra Neubert!

Neumaijer. Kui oma sõnagi enam ei kuule selle käre sees!

Neubert. Kas see siis ülepää mõni ülekuulamine on? Teie ei tee ju protokolligi!

Neumaijer. Mis jääl siis protokollerida on, aji on ju selge!

Neubert. Aji on... aji on selge?

Neuberti paar purtskavad pilkavalt naerma.

Merkel. Noh, kas ülekuulamine veel kaua kestab? Minul on hulka tööd teha. Kas te arvate, et see ifuniest walmis-jaab?

Neumaijer. Sina ostad siin nü kaua kui mina tahan, kas mõistad?

Neubert. Teil ja teie peenikesel meistril jaab edaspidi ütleldse enam waba aega olema. Mina olen teie leivaandja...!

Merkel. Oi ja, leivaandja siin külas on pagar, ja teie emanda pärast ei lahe ma unnaft wallavanema postl narrida!

Pr. Neubert. No kuule omesti, mees, nüüd jõimab ta mind jälle! Pa ütles: narrida!

Neubert (Neumaijerile). Tema ütles: narrida, see tähendab, ta heidab teile ette, et teie peanufewastaste abinõundeza...

Teie jaate omesti aru: narrida, see on

amatniku teotamine!^{46.}

Neumaijer. Mis, jeda julges tema? Seifert,
nüüd pained ja selle häbemata inimese
kahesksümneksneljaks tunniko-
pristi-
majasse kinni!

Merkel. See on vägiwalla tarwitamine,
ma hüüan terve küla appi! (Ta jookseb
käratledes wälja.)

Seifert (läheb käratledes temale järdele.
Wäljas on küni waatufe lõpuni. Merkeli
lärmitsejat häält kuulda.)

Neumaijer. Sellest poisist ei saa meie mitte
jagu. Ma lähen tema meistri juurde ja
nõuan, et ta teda lahti lasseb. Siis saab
küla temast lahti.

Neubert (kes ümberjooksonud on). Teie ei
saa ju üleüldse millestgi jagu, teie ei
aita ju kahju saajaid sugugi!

Neumaijer. Noh... see on ometi...!

Pr. Neumaijer. Minu mees on teie pä-
rast külitlenud...

Neubert. Teie lasete ennast joirrada,
teie ees ei ole ühelgi inimesel auukar-
tust!

Neumaijer / niifama äritatult^{4t.} Ja
teie ägedusega ei saa ülevõetse korra-
likku asjaajamist ette võtta.

Neubert. Leff et teie protokollid ei tee.

Neumaijer. Leff et teie röögite nagu
pöörane!

Neubert. Mi-mis, mis-teie...?!

Pr. Neubert. Aga mees, mees, ära ärita
ennast!

Neubert. Nagu pöörane! See on... Jeda
ei lafe ma teie poolt enesele mitte pak-
kuda!

Pr. Neubert. La saad jälle oma haiguse,
sul lähel sapp vereuse! (Pöörjub meest
ukse poole.)

Neumaijer. Ja mina ei lafe teid enesele
näkku karkuda!

Pr. Neumaijer. Teie arvate, jellepärast, et
teie kõigerikkamad, meie teie saapavik-
sijad olemine!

Neubert. Ma nõuan teie käest ainult
oma õigust!

Pr. Neubert. Meie tahame, et meid aius-
katsakse!

48.
Neumaijer. Ja minul on sellest igu täis!
Nüüd ei liquta ma enam förmegi
selles asjas!

Pr. Neubert. Küll meie juba oma õiguse
kätte saame!

Neubert. Ma kaeban nüüguuse asja-
ajamise pärast!

(jooksevad äratatult wälja.)

Fr. Neumaijer (ukse pääl). Ja kui teil
ka weel kord nüü palju raha oleks,
meie talupojad ei lafe enam mitte
komandeerida!

Neumaijer (langeb wäsinult toolile).
Arata jün weel nüüd aiuskartuff!

(Esriie.)

Teine waatus.

Hartmanni perekond. Merkel. Neuberti paar.
Ulbrichi paar. Neumaier. Seifert. Weigel.

Puusepp Hartmanni elu- ja töötuba. Madal, ehteta lihtsalt krohvitud ruum. Paremal pool tagaseinas üks õue, see on avatud ja õues on puukuniks näha, paar fuurt kandekorvi ja ühe pingi pääl sein ääres mitmesugust jodi. Tagaseinas ukse kõrval seisab wana fuur tööpink, mille pääl tööriistad ja pooleli töö seisab. Selle kohal sein pääl laud peitlite jne. tarbimisejärele. Tööpingi ümber põranda pääl köögilaastrud, puutükid jne. Jägamini, pooleli jäätud töö järele. Tagapool pakemad kätt nurgas seisab fuur dhi, selle es-ahjupink, mille pääl umbrid, potid jne. Ahju kõrval pakemal pool küljes wana kapp. Ahju esineta äll, mille sees rimalaps. Pakema külje seinä sees üks magamise tuppa. Eespool seinä pääl labased pildid. Sellesamas seinas kummut ja kaks puust tooli. Paremas küljeseinäs kaks madalat akent, kahtun esirüetega. Aknate wahel raami sees

äräpuitjunud meistri²⁴-tunnistus. Suur, lai
töölauud käidab peaaegu terwet jeda jaina.
Selle es paar tooli, jelle kohal ripub
laeft töölamp. Ukse lähedal jaina pääl
ripuwad mitmesugused riidetükid. Terwet
tuba awaldaab haledat mõju.

On päew. Tuli põleb ahjus: Laina juuas
töötawad lapsed. Gertrud - 16 aastane, kah-
watanud, kohn, kehwa kleit seljas; Hein-
rich - väike kõhetu pois, tööpõll es, is-
tub tema kõrwal ja loigub töö kallal;
Franzi ja düfi, kaks väikest tüdrukut,
istuwad laua pääl ja töötawad. Laste töö
läheb kergesti; nad laulawad jaäl juuas.
Hartmanni naene, haiglase wäljanäge-
misega naisterahwas, pako rätik üm-
ber kaela ja õlgade, kükitab ahjusse
es ja keedab midagi.

Lapsed (laulawad):

Läsko karjus wälja karjaga -
Ja kuulis-lapse häält.

Ma kuulen sind, ei näe sind.

Ja õõnes-puu seest leiad mind.

Jah, õõnes-puust, jah, õõnes-puust.

51.
Kes-wis-sind sinna õnnesse?
See pruut, kes läheb kirikusse.
See pruut, nü noor, onis-woimalik?
Tal pääs on haljas pruudipärg,
Nii ilus pruudipärg!

Oh karjus, armas, halasta,
Mind kirikumäele kanna ja.

Tääl hüüan ma: Oh morsjake,
Sa wõta ära pärjake
Ja ole mulle emake!

Franz. Oma, kas ma weel kana pean lüümima?

Pr. Hartmann. Ära küfi ilmaaegu. Tee oma
jagu ära ja siis jäta järele.

Heinrich, Laifkwooff ikka on! Kui natu-
ke tööd tegema peab, siis piirib ta terve
päewa.

Gertrud. Lüfi, kas jätad järele?

Pr. Hartmann. Mis jälle siis on?

Gertrud. Tema lööb mulle ühtelugu pintsliga
käte pääle. Tee oma töö walmis!

Pr. Hartmann. Ära riidle, Gertrud, tema
on ju alles weel laps... Lüfi, jäta järele!
Oota, kui aja tuleb!

Heinrich (pärib oma töö kokku). Wis-

52.
Kümmend wiis - wiis kümmend kuus - kuus -
kümmend. Walmus! (Touleb üles ja wotab palle
est ära.) Nüüd on õhtu!

Pr. Hartmann. See pois, küll see on pois! Ei ole
kolme wakkagi pikk, aga tööd teib kakselli
est. Tule jaa, Heinrich, ma annan sulle
ühe muju! (Lundleb teda õrnalt.) Ja nüüd
ma ütlen sulle midagi. (Pahab ülestousta,
wotab puuladest hoiatis kinni.) Oie, oie, oie!
Tertruid (kargab tema juurde). Emma, mis
lul on? Waata ka õmeti ette!

Pr. Hartmann. Ei ole midagi. Ma olen
üga wara ülestouanud, ma oleksin pida-
nud weel ühe nädala maas-olema. Aga
nül on ju nii palju kaelas.

Tertruid (kardlikult). Emma, emake! (Jõ-
ub jälle töö juurde.)

Pr. Hartmann (on jalgu wedades älli
uurde lainud ja rinnalapse jäält wälja
õtnud). Ma ütlen sulle midagi, Heinrich.
Uine nüüd wälja kanawa paale ja wota
ma wäike õde käl paale.

Heinrich (wotab teki jõe mähetud
apse ette waatlikult julle). Hää küll!

Fr. Hartm. Hgaist ja ilufasti hoia! Pea tekk
hästi kinni, et külmi tuul lapsel juurde ei
pääleks.

Heinrich. Küll ma hoian! (Läheb tantsi-
des wäljaja laulab.) "Kui meil kirmas on,
kui kirmas on - siis oinaliha saab. Siis
tantsib mu emä, siis tantsib mu emä - et
feelik wabiseb!"

(Lapsed naeravad.)

Fr. Hartm. See on küll üko-wigurimees!

(Lastele.) Lopetage töö. Löögiang on käes ja
ifa peab iga filmapilk tulema. (Kohendab
ahju juures.)

Gertrud (on ülestõusnud; lapsed on laua
päält maha hüpanud. Gertrud paneb töö
ära. Kaks-wäikeft tüdrukut koristavad
laua ära.)

Merkel (paks-rätik ümber kalla, õhuke
kuub, ära kütmanud, weab labast kelku,
mille pääl kaks-tugewat kanderoovi
mitmejuguoste punasjädega, õue pääle;
pilub ettewaatlikult tuppa.)

Gertrud. Waata õmeti, Merkel! Palju
said?

57.

Merkel. Pft! Pft! Kas meester kodus on?

Pr. Hartmann. Ei, meie ootame ka juba.
(Koorilised filmates.) Ja, kas siis... ah, ja
armas juunal, ja lood ju asjad jälle
tagasi?

Merkel. Pft! Pft! (Tuleb tupp; taja, oma
katkirebitud kumekäist näidates.) Waadake
ometi seda mulku. Hä?

Pr. Hartm. No ütke õige, mis see siis tä-
hendama peab?

Merkel (Karjudes). Neuberti sell wiskas-
mind wälja!

Pr. Hartm. ja tütarlapsed, ja asjad?

Merkel. Neuberti kauplus ei osta enam
midagi.

Pr. Hartm. (hädaldades). Ei kallikesed,
ei kallikesed, mis saab meist! Tema on
ju ise kõik need puuasjad tellinud!

Merkel. Aga kui ta neid wastu ei wõta,
hä?

Pr. Hartm. Meie puu, meie wärw, meie
materjal, ühe nädala töö. Mul on
löögi jaoks raha waja...!

Gertrud. Mispärast ta neid wastu ei wõta?

Pr. Hartmann. Ja, mispärast ta nüüd ei võta, hä?

Merkel. Mispärast? Sellepärast et mina walla-walitusel vastu panin Neuberti kaspijahi pärast, jelle arancitud loo pärast!

Pr. Hartm. Kas ma ei arwanud: see on jelle arancitud kaspi pärast! (Pahafelt.) Kas see mõne jell on? Kas meie sinu kaspijandi pärast oma ülesõhtjaga külli peame minema?!

Merkel (niisama). Kas mina pean emast oma meistri pärast wälja wifata lastema?!

Pr. Hartm. Ja sinu kaspi kihutatask minema!

Merkel. Häa küll! Siis lähen mina ka.

Ulbrich (tuleb jesse). Küll siin on aga kára!
Tere kah!

Pr. Hartm. Tere kah, Ulbrich. Meil ka oma häda. (Korwidi pääle näidates.) Waadake aga, see on kõik kättejäänud kaup!

Ulbrich. Ai, tulife pinta...! See on aga lops-kiitustele! Siin on küll kotme taalsi eest puud ja warwi. Mispärast ta siis vastu ei wõta, see Neubert?

Pr. Hartm. (näitab olamuke kehitudes
Merkeli pääle).

56.
Ulbrich. Aha, jook! (Widistal läbi hami-
maste.)

Merkel (wihafelt). Ma tean juba, et mina
tee päät'es olen. Ma ei taha teile mitte
koormaks-olla. Ma korjan omaid kompjud
kokku ja aspeidan ära, mujale!

Ulbrich. Ja oma kasji, jelle kingid Neu-
berti prouale, hä?

Merkel. Ei, see tuleb Kaaja!

Koisk (naerawad).

Merkel (agedalt). See on Koisk, et teie
mitte aru ei saa! Misparast ei pea
waejel inimel ka midagi olema, mis
talle kallio on?

Ulbrich (hääfudamlifelt naerdes). Ja, ja.
(Jstub lanna ääre pääle.) Kuidas ja õige
jelle kasji omale said, hä?

Merkel. See oli nõnda: Mind lasti Ma-
rienbergis-tööst lakti ja ma ei teadnud.
mitte, mis ma nälja ja mure pärast te-
gema pidin. Tükike kuiva leiba taskus
kompjini ma Marienbergist minema.
Ja kui ma linna lähedale jõuan, jook-
sel jäl üks kari lägi ümber, kes- ähtte

57.
kasfi - väikest värisejat ära nälgitud loo-
makest - kiwidega juuks- pilduda kat-
juvad. Mul tõmbas- jüda kokku, nagu
oleks- see loomakene väene inimene olnud.

Kas nad siis- kõige kallal, mis- kaitseta on,
oma toorest vägiwalda peavad tarvitama?
Ma kibutajin kepi- lapped minema, wõt-
fin kasfi julle ja siis- pistjime katsefi
minema. Nagu kaks- feltjimeest! Ühe
talumehe käest palusin paar kopikat,
ühest teisest kohast ostfin jelle eest kaspile
pinna. Nõnda kaswatajin ma ta juureks-
ja nüüd ei wõi ma temast lahkuda.

Ulbrich Aga naljakas lugu on see siisgi.

Haha!... Noh, Gertrud, jina teid ju küm-
ne eest tööd. Kas jõuad oma wainuwaka-
ga walmis, kui peigmees- tuleb?

Gertrud (narrab). Minu peigmees, see peab
weel ootama!

Ulbrich. Si jah, küll ma tean! (Tralli-
tab.) „Tulehobu, raudne ruunake, kui
näed kallist, wü tall kirjake!”

Heinrich (joosel lappesga sisse) Jha
tuleb!

58.
Ulbrich. Kas näe, kas näe, kas ta
julle ka kosti toob, Heinrich, hä?

Hartmann (astub õue pääle. Tugeva
kaswega wanem mees, kehvalt rüdes,
tugew kepp käes, lihike piip juus, kaks-
korwi üledfite seljas.)

Ulbrich. Tere, Hartmann!

Hartm. Jumalenne, Ulbrich! Mis
kuul siis sind sina on tuujanud?

Ulbrich (annab kirja ära). Üks-kiri,
Hartmann.

Hartm. So, ma tänan! (Päneb kor-
wid maha ja ajab pääliskime seljast
ära.) Misparast see fell siis asjad Neu-
berti juurde ära ei ole wiinud? hä?
(Wairus.)

Hartm. Hä?

Merkel. Neuberti kauplus ei wotama
meistri käest kauppa. Tema fell wiskas-
mind wälja. (Näitab oma lõhkikistud
käift.)

Hartm. Mis see tähendab? Neubert
tellib minu käest kauppa ja tema pois-
wiswab minu jelli wälja?

59.
Pr. Hartm. See tuleb sellest, et Neuberti
proua meie jelli Kasfi pärast haigeks-
ennast wihasstanud on.

Hartm. Sellepärast... (Kraffil omal naer-
des pääs.) No mõtte ometi, Ulbrich...
haha... juis, Merkelil on Kasf?

Ulbrich. Ma tean, ma tean...

(Mõlemad naeravad suure häälega.)

Merkel. Seda teeb Neubert ainult wiha
pärast. Ta on suure kord mõtte pähe
võtnud: Kasf peab välja aetama! Tema
arwab, meie peame kõik tema pilli
järel käntsinna.

Pr. Hartm. Laäl on ful õigus, Merkel.

„Meie oleme juured jaksad; ütleb Neuberti
proua, „meie käseme. Teised on närud.“

Ulbrich. Ja, ja. Need Neubertid tõstavad
oma nina õige püsti, jett jaadik, kui
neil kõigefuurem pumkauplus on. Ja
kui nad jüa tulivad, ei olnud nad midagi.

Hartm. Väike ülesõftja oli ta, muud
midagi!... Ta laskis koduo töötajaid
meiloid omale tööd teha ja kui tal ter-
we ringkond käes-oli, juis chitas-ta omale

60.
wabriku ja tegi oma käe pääl töötaja
meistrid järgimööda furnuks. Aga jeda
wainma fülle ütelda: minuft ei saa ta
mitte jagu. Hartmanni fugu afub fua
juba kaksjada aastat. Meie oleme fii
felle puutoo afutajad ja eme kui mina
Nauberti wabrikusse lähem, jookseb jögi
wastu mäge!

Ulbrich (minesul). Andku fuma! Lühoo-
litte aga, et kaup näest ara lähel. Puid
fuma ei saa... Noh, Heinoish, mis fa üt-
led, kui Ulbrich nüüd poodi lähel ja
Heinoishile wüie penni left fukkrufaiad
ostal?

Heinoich, Franz, Lüfi (kargawad hoifa-
tes tema ümber).

Ulbrich. See on neile mokka mööda!...
Kääd päewa! (Lähel ühes lastega
wälja)

Wotrud (lähel järle).

Hartmanni paar. Teift fülle, Ulbrich!
Hartm / on kirja kaste wotrud ja läbi
beginnis). See on ka ühe wõimeja!
Fr. Hartm. Mis on füs, mees?

61.
Hartm. Kaupmees Arnold kirjutab: kui
mul kättejäanud pumkaupa on, siis võtad
tema jeda kohvi, jahu ja leiva eest vastu.

Pr. Hartm. Ja muudugi, ja pärast müüb ta
jeda laada ajal iluga raha eest ära. Mei-
le ei anna ta pumkindagi!

Hartm. (istub rõhutatult laua ääres). Neil
on mina nagu nagu hürdakoertel... Aga
mis ma teen! Omu kui nälga näeme,
peame kalle need asjad ära võtma.

Pr. Hartm. (ohkab).

Merkel. Ei, meister, mina tean nõuu.
Mina olen siin tee pääl us. Ajage mind
ära, siis saab see fuur Neubert oma taht-
mist ja võtab kaupa vastu, nii palju kui
tee valmistate.

Hartm. Ja jookseb külas ümber ja rää-
gib: „Mina fundifin meister Hartmanni,
et ta oma jelti ära ajas. Tema peab hüp-
panna, nagu mina wilistan!“ – Ei, sina
jääb!

Neuberti paar (ilmub lävele).

Neubert. Pere, meister! ... Tule aga jisse,
Auguste, tule aga jisse!

Hartm. (⁶²üles karates). Aha!... noh, see tuleb mul just parajal ajal!

Pr. Neubert. Tere! (Kõhiseb.) On jün fees aga õhk... nü lammastaw, wilets õhk. See käib päris-kopsu pihata. Kas teie ei teeks akna lahti, Hartmanni proua?

Pr. Hartm. (awab akna). Kui põletisprund nü kallid on, siis peab talwel kõik mulgud kinni panema, et loe oleks.

Neubert (näeb Merkeli). See ta on ju... he?

Merkel. Noh, jün ei ole teie fellil midagi wälja wifata!

Neubert. Kui teie jääme ja häbemata olite, siis ei jää muud üle, kui teid wälja tuufeldada.

Merkel. Ja minu lõhkikistud kuu marjab teie fell mulle wälja, muudu kawatase kohtuse.

Pr. Neubert. Ah jumal, mis-fellesse puutub, meister Hartmann... mis-ugu-ne räbal, nagu teie fellil seljas ~~ole~~ on... siis woite minn mehe wanade riiete järelle faata.

Fr. Hartm. Täname sulle eest!

Hartm. Sellest ei ole ülevõtte juttugi.
Miski on see, et teie minu käest kaupade
kätte ja pärast seda vastu ei võta.
Süü on kaupmeestel...

Neubert. Ma võtan ju, meister.

Hartm. Seda teie ei saagi enam, see on
juba ära müüdnud.

Neubert (inestades). Juba ära müüdnud?
Kes ta siis ära ostis?

Hartm. Kaupmees Arnold ostis ära.

Neubert (prillidega ninna pääl, jhibib Hart-
manni; jookseb naerdes tuba mööda
ümber). Noh, kas teate, seda kaupmeest
ma tunnen! See elab wõlla juures ja
tema nimi on — (Kõriloikamiste liigutus)
Kõs!

Hartm. (wihakelt). Kuidas ka Kõriloikaja
on, siis on ta ometi parem mõni teine!

Neubert (paneub käed Hartmanni õla
pääle). Meister, Hartmann, pagana
pihta... räägime ometi mõistlikult!

Teie kaup on ju laitmatu. See on peenike,
lake männapuu, liim ja wärw on hästi

64.
ära kuivatatud, kõik on hästi trettud
ja tektud, jaäl ei püüdu mitte kriipju
kussil. Ma tahan ju jälle kaupa vastu
võtta, aga... waadake, meister... teie pea-
te minule omalt poolt vastu tulema.

Hartm. (luurates). Noh, kuidas pean,
mina, väike meister, juurel wabrikas-
sile Neubertile vastu tulema?

Neubert (waatab Merkeli peäle). Ja...
noh... jeda ütlesin ma teile nelja jilma
all...

Hartm. Ja armad jumal, - mis teil mi-
nuga rääkida on, jeda wõivad küll mi-
ni naene ja jell kuulda.

Neubert (waatab oma naese otja; paha-
ne liigutus; jookseb tuba mööda ümber).

Pr. Neubert (häkitsetult wihakelt karjudes).

Ühe sõnaga, jeda häbemätsust teie jelli
ja tema kassi poolt ei kannata meie
enam kannemini!

Hartmanni paar ja Merkel (teewad
pitkawa liigutuse).

Neubert. Auguste, ole ometi wait...

Pr. Neubert. Ah mis! Meie oleme kõige-

rikkamad terwes ümbruses ja seda ei ole
kusgil, et need, kellel raha on, waeftuid
omal nina pääl kantfida lafewa!

Pr. Hartm. (niifamati). Kui meie ka wae-
femad oleme, meie maafame niifamati
oma wallamarku, nagu teiegi!

Hartm. Meie oleme niifamati inimefed,
nagu teiegi, Neuberti proua!!

Merkel. Teie pois wiiskas mind wälja,
felle pärast tuleb weel kohtukäimine,
meie faame weel kohtu es. kokku!

Neubert. Ma tahan teile weel näidata,
misspäraft kohtukäimine tuleb! Teid ajan
ma juba siit külast minema!

Hartm. Noh, seda tahan ma näha
faada, kes felle, kes minu juures töööl on,
külast wälja ajal!

Neubert. Mina ajan felle päewawarga
minema, mina... kas moistate?

Merkel. Kes on „päewawaras“?! Teie
arwate küll, et mina abita inimele olen,
fio pean ma ennaft foimata lafkma!

Pr. Neubert. Mees, ära faa ägedaks! Pea
aru, te seda minu meelhäaks!

Neubert / jookseb ⁶⁶Liiba mööda ümber).

Pr. Neubert (wahaaja järele). Ei, jeda...
jeda ei wõi üksi inimene meile pahaks-
panna, et meie kood kannatuse kao-
tame! Mis-meie juba ära olime kanno-
tanud, jett jadaid, kui meil sünn wab-
rik on! (ärewas, kriukfuwas toonis.)

Kõige päält, kui meil westki tügi ääres
maja oli, si jäänud meie juwi otta fil-
migi kinni panna, jett et iga jstanda
õõsi jadaid komnad tügis-krookfuji-
wad. Siis pidime meie sõwahile jeda-
raldi maksma, et ta õõsi pika pütta-
ga wett peffis, et nad mitte üles tulla
ei julgenud. Siis muwettes köster omale
jstalia kanaan, siis hakkas kukk õõsi
juba pool kake ajal pääle: (järele
kehes) Ki-ke-ri-ki! Siis pidi minu-
mees kohut kaima, et teda summiti
kukk ära tapma. Ja waewalt olime
jellest üle jäänud, jaäl lähes jeda
koer hulluks ja terve ümbruse kohta
pändi poolaks aastaks koerte-keeld
maksma... muud kui karda aga, et

kullukoera käest hammustada ei saa!
 Ja waewalt on see... jääl tuleb see jookfik
 oma kasjiga, kes kõik peju ära rikub...!
Pr. Hartm. Noh, inimene võib ometi veel
 kasji pidada!

Neubert. Kasji, ja... eiotja. Aga kui tal
 jõjad tulewad, siis on kuu, seitse kasji!

Merkel. Ta on ju ifane!

Neubert. Ah, see on ükskõik!

Merkel. Ei, see ei ole mitte ükskõik!

Neubert (prille nina pääl, wahib temale
 parani jilmil otja, siis). Ah, teie rumal
 inimene, heitke oma rumalaid naljafid
 kuskil mujal! (Jookfel ümber, jääb hä-
 mitfelt Hartmanni es seisma.) Noh, mis-
 ter, nüüd on mul sellest küllalt! Ma
 jätan teil walida! Kas ajate selle ini-
 mese minema? ehk teie ei saa enam
 mitte ühe krosji eestgi tööd näha!

Hartm. Nüüd ei aja ma teda nimelt
 juft ära!

Neubert. Siis käin ma teiega teistwisi
 ümber!

Pr. Neubert. Meie olemine omad sammud

68.
mujale poole seadnud, küll meie juba oma
õiguse kätte saame!

Hartm. Seadke omaid seadnud, kuhu
teie hirmu on, nüüd ajan mina oma
pää ka püsti!

Pr. Hartm. Keegi ei või meid sundida,
kui meie ei taha!

Neubert (suure vihaga välja tormates).
Küll me näeme!

Pr. Neubert (tagast järele). Küll meie
teile kord näitame!

Pr. Hartm. Ei, mees, seda... seda ei tohi
ja mitte sallida! Need inimesed tee-
wad ju suras kõrkuses nõnda, nagu
ei tohiks-meie ilma nendeta õhkugi
hingata!

Merkel. Naised jõkuvad teie päris-
jalgade alla!

Hartm. Ainult rahu, rahu... Niisugu-
se... (naeratus) niisuguse asja pärast
ei oleks ma kunagi Neubertiga tulle
läinud, aga kui tema arwab, et ta
minu võib üle triumfata, siis tahan

ma talle näidata! (Hoopungi ette astudes)
Pitelt jia, töö peab känd walmis-jaama!

(Hakkab tööle.)

Merkel (toob õuest puutükkiid jisse, kui
Ulbrichi naene, väike, paks, paljulobifeja
naesterahwas, juurrätik ümber, hingetult
jisse tormab.)

Pr. Ulbrich. Gere kah, Merkel! Kas Hart-
manni rahwas kodus on? Muidugi, jäl
nad on!... Oi meister, nüüd lööb pikne teie
pool jisse!

Hartmanni paar. Jumalene, Ulbrichi
oma. Mis jüs-on? - No ütlege omesti, mis
jüs-on?

Pr. Ulbrich. Minu mees jaadab mind jia,
mina olen päris-hingetu... midagi on
käärimas, ütleb teie

Hartmann. Mis jüs-käärimas on?

Pr. Ulbrich. Neumaier jaatis-Teiferti kü-
la mõõda jandarmi offima. Neumad tu-
lewad teie juurde offima.

Hartm. Offima? Mida offima?

Pr. Ulbrich. Mida nad puuseppade juurest
offivad? warastatud puud!

(Kõik kokkuwad.) 70.

Pr. Hartm. (mõtjiku wihaga). Mis, pui-
wargad peame meie olema?! Meie, aui-
jad inimised, kes meie iga tüki puud
ostame?

Pr. Ulbrich (arua juures). Nad tulewad
mullitad mööda jõe poole, juba siin!
Merkel (istub lõbusasti laua pääle).
Noh, jõe-tulgu nad! Siin ei ole rihtige
puudarast!

(Ühes on häält kuulda.)

Pr. Ulbrich (kõwasti). Ma aitan teid
natuke, armas Hartmanni emand.

(Joosel jelle juurde ja aitab, jelle juu-
res jindmüsi oieli kaalaga tähele
pannes.)

Gertrud (tuleb hirmunud lastega jõe-
õnna, ema! Säält tuleb Neumaier
politseiga!

(Hartmann seisab kirjelt keht tuba
Lapsed poewad kartlikult ahjunurka.
Neumaier ja Seifert ilmuvad läve
pääle. Neumaier kühha näoga, kõbipa-
litus, kütinüüfiga ja piknade jäartega

71.
Jaabastes: Seifert tema järel, kartlikult,
juur kaanega korr käes, mille ta ukse
kõrvale maha paneb.)

Hartm (warjatud vihaga). Kas see tofi
on, teie offivat minu juurest warastatud
puud?

Pr. Hartm. Siis-mingu Neumaier nende
puuseppade juurde, kes oma töö postmii-
du ära annavad. Siin on iga kild puud
ostetud!

Hartm. (kifub oma kulunud tasku-
raamatu wahelt kwitungid wälja)

Siin on ostmise kwitungid ja jäl wäljas-
on minu puud. Seda tahan ma weel nä-
ha, kes-mind puuwargaks-teeb!

Neumaier. Meie ei tule mitte puuwarguse pärast,
waid palju pahema asja pärast. (wotab ühe
juure korja wälja.) Siis olete meister Hartmann?

Pr. Hartm (pilkawalt naerdes). Ta ei tunne
oma naabrid enam!

Hartm. Ja selle juures olin mina siis juba
annugi oma käl pääl meister, kui tema
alles weel näjase poijõmmina ümber jooksis!

Neumaier (ägedalt). See ei puutu sugugi siia!

72.
Nüüd olen mina wallawane ja mina
nõuan amskartult!

(Kõik waatawad inestades üksteise otta,
jiss pilkaw naer, millest ka Ulbrichi nae-
ne ja lapsed oja wõtawad.)

Neumair. Oi waata... kirjakaandja oma!
Arwajin koke, et uudishinnu teid magada
ei laje!

Pr. Ulbrich. Noh, mina tahan ka seda
haanalega teada.

Neumair. Seda wõite ka teada. (wõtab
paberi lahti.) Siin elab puusepafell Mer-
kel...

Merkel (laua pääl, siputab jalgu). Siin
ta ripub!

Neumair. Kes ühe joojiku kasliga kõi-
gile külaelanikkudele kahju ja pahandust
junnitab. Sellepärast on minul kohusko:
(joollugedes) Merkeli päralt olen it Kasfi
wahi alla wõtta ja nõnda kawa ametlikult
kinni pidada, kuni ülmalnimetatud
Merkel külaelanikkudele tehtud kahju
ära kaalub, ehk kuni mõni teine tee nen-
de raskuste kõrvaltoimetamiseks on leitud.

Nõnda on aji ja sellepärast nõuan ma
selle kasji väljandmist!

Hartm. (lejab uespool, võtab oma pää
käte wahel ja naerab pilkavalt enese ette).

Merkel. Sellega mina ei lepi. Mina nõuan
kohtumist, nagu kord ja kohus!

Pr. Hartm. ära jäta, Merkel! Kas ta
arwab, et wafid inimesi teotada ja narrida
woib?

Neumajer. Kui tee häga wälja ei anna,
joo otseks ta wälja!

Pr. Hartm. (rufikaga wastu lauda lüües).
Meie ei anna aga mitte!

Neumajer. So... noh, küll me joo-näeme!
(Läheb uufe juurde) Sandarmi herra, kas
teie ei tuleks-korraks-jisse?

(Waihus)

Hartm. (on wihafelt käed rufikase tõm-
manud).

Sandarm Weigel (tuleb aeglaselt jisse, seab
ennast kehet tuba, harki jalul seisma).

Mis joo on?

Neumajer. Majaperimees Hartmann pa-
neb ametlikule käfule wastu.

74.
Weigel. Siin ei tohi vastu panna!
Saate aru?

Pr. Ulbrich (välja jookstes). Õe, nüüd
pean ma aga jooksuma...

Hartm. (võtab jina päält varina
otjast ühe võtme ja annab selle Neu-
maierile). Õnne kui ma teiega kisk-
lema hakkam nüüguuse asja pärast...
nüüguuse... (Naerdes-õna pääst kinni
haarates). Siin on pööningu võti. Ule-
wal on ta kinni.

Merkel. Aga meister, sellega ei ole mi-
na nõus...

Hartm. Siin olen mina peremees ja
jina kuulad jona!

Neumaier. See on õige. Pandarimi herra,
vallateenril on korv kaafas; kuhu ta
kasji jisse paneb. Teie minge ühes üles...

Weigel. Mina?... Aga ~~ta~~ terve see
afi on ju wallawalitjuse kätte toimetada
antud; siin seisab ju kirjas. Mina ei wõi
jäl teesti mitte...

Neumaier. Siid saadeti aga meile abiks.
Weigel. Muidugi, - jeda ma ka teen.

Mina hoian seni siin all korda jalul.

Neumaijer. Po... Hm... (Waatab wõture,
fio- Seiferti ja fardarni pääle.)

Hartm. Ja nüüd nõuan mina, et teie oma
ametit täidate ja fies-õige ruttu minu
majast lahkute.

Weigel. Ja, meistrit on päris-õigus!

Neumaijer. No ja... see on... hm...

Fr. Hartm. Mina arvan koguni, Neu-
maier kardab!

Hartmanni paar, Merkel ja lapset (naera-
wad pilkawalt).

Neumaijer. Mina kardan...? No, see
oleks... Seifert, lähme, marsh!

Seifert (wõtub korvi ja läheb Neumaijeri
järel wälja).

(Järgneva käigu ajal kuulduw wäljast
kõnnidat kára koguraja ja ikka koguraja
rahwahulga poolt.)

Weigel. Ja, meister, näete nüüd, Meier-
faaline peab oma kohust täitma, olgu
mis-takes! (Waatab hälli) Na, wäike,
ks-ks-ks! Mina ei ole sugugi nõrgune,
aga kui kord nõutakse... Kas pole tofi?

Pr. Hartm. Leff jaadik, kui Merkel siin külas on, küfals Neumaiers teda oma wiha-
ga. Ta tahaks teda wäljaajada.

Hartm. See ei lähe temal korda, kui ta ka weel kord nüpälju fandarmifid kaafatsoob!

Weigel. Jätke õnneti mind rahule, mis-
ter! Kas teie arwate, et mina häämele-
ga teie juurde tulim? Aga armetuis
peab oma kohust täitma, ifisku ja asja-
de pääle waatamata. Pagana pihta!

Kui minu üle mulle ütleb: (füüdilt)
„Sandarm Weigel, minge jäält ... läbi
jeina!“ Süs-lahen mina läbi jeina!
Lihfalt!

Pr. Hartm. (naerab tema selja taga).

Merkel. Oi ja, kuni teie wünnako-üle
jeina juurde faate, mis kõwen on, kui
sandarm Weigel, süs-löote omal pää-
puruks!

Weigel. (Merkeli es, filnuffel teda).

Teie olete süs-see Merkel?

Merkel. See meie olemine.

77.
Weigel. So, noh, kui tui arwate, et Jan-
darm Weigel oma üle nalja tehalafel, -
waadake ette, teile wõib weel jeda näidata!
Hartm. Kui minu fell midagi fiiüdi ei
ole teinud, siis ei wõi temale midagi näi-
data.

Weigel. Seda saame näha
[Hirmus kija, kolm treppi mööda alla.
Kõik jooksewad usse juurde. Neumaiers
kormab fise lõhki kistud werife näoga. -
Pilkaw naer.]

Neumaiers. Appi! Wett! Wett!

Weigel. Aga wallawanema herra, mis
siis on? ... kuidas teie wälja näete?

Neumaiers. Selga kargas mulle see raikk!
Andke mulle wett!

Hartm. Siin ei ole wett. Wõtke oma ad-
jad ja käige minu majast!

Weigel (waatleb teda). Tulife päralt...
oleko peaeagu filma maksnud.

Neumaiers (kas kuratix näo es, peaeagu
hulüder, Merkelile). See on kehawigastus!
Seda ja tafud!

Merkel. He, nüüd pean mina veel jüu-
di olema ja minari olnud jäl juuresgi!

Pr. Hartm. No, jeda oli veel waja...! Üle-
pää, kui teie fin walmis-olete, siis kat-
suge, et minema saate!

Hartm. Oiye! Wälja! Wälja!

Weigel. Rahu, pagana pihka! Pida-
ge, wallawänema herra! Waadake
ometi neid minnefi jäl wäljas! Päriss-
möll! Wõtke ometi rätik näoest ära!

Seifert (tuleb, ettevaatlikult korvi
kandes, mõlemad käed kaane pääl,
hoifates). Käes on ta mul! Käes on ta
mul!

Weigel. Siis on ju hää. Siis woime mi-
nema hakata.

Hartm. Ja, otsekohi!

Weigel. Tulge, wallawänema herra!

Neumädler. Mina ei wõi röönda! Kas-
ma siis terve küda nuuriks pean saama.

Weigel. Siis-minge teie es, Seifert, meie
tuleme järele.

Seifert (läheb korviga wälja).

Merkel. See on wägivald!

79.
Weigel. Tee pidage juu!

Hartm. Kas lähete minu majast?

(Naer ja hallo uulital.)

Fr. Hartm. Nad pilluvad Seiferti lumekuu-
lidega - hahaha!

Seifert (joopfel eskotta, temale järele fa-
tab lumekuulide rahe; tema riided ja koor
on lumekuulide jälgesid täis). Juuda

päralt, Kas jätate mind rahule! (Tuppa
pögenedes) Nemad ei laje mind wälja,
Jandarmi herra! Umbes paarjada mi-
nelt sijavad uulital ja pilluvad lumega.

Nemmadier. See on ju mäjs!

Weigel. Seda tahame alles näha! (Seab
müüki õigesti, laadib püüfi, wõtab jelle kas-
kewalmis kaenla alla ja lähel juudit

eskotta. Walju häälega.) Seadufe nimel!

Ma nõuan, et tänaw wabaks-tektaffe
õfimeft, teift ja kolmat korda! Edasi,
paremale ja pahemale poole laiali!

(Nurim juure rahwakoogu poolt. Siis rahu)

Weigel astub rahulikult jälle tuppas pa-
neb püüfi Olale, tähtsalt) Tee on waba!

Hartm. Nüüd on küllalt! Wälja minu majast!

80.
Weigel. Mina sammunnes. Edasi, kes
üks-tuleb!

Neumaijer (liffub kübara figavalt pähe,
näitab vihafelt rusikaid). Seda peate
teie kahitsema, rübalad!

Hartm. Wälja, fändilaager!

Merkel (Kargab uufe juurde, käfa juu juu-
res hoides). Kasfi = Kuningas!

(Hartmanni naene ja lapsed naeravad
laginal. Lapsed jooksewad Neumaijerile
järele, ikka hüüdes: „Kasfi = Kuningas!“)

„Kasfi = Kuningas!“ – Wäljast kostab hä-
kiffelt fajahääliline naer, wile, huika-
mine, mis-hurrah karjuniisteks-muu-
tub. Hartmanni naene ja Gertrud seija-
wad akna juures ja wahiwad, mis-tänawal
jümmis. Hartmann seifab rusikas-kätega
kuffet tuba.)

Merkel. Tä ütleb weel: Kellelgi ei olewat tema
wastu annukartust. „Hurrah!“ – Karjuwad
nad, arutahd on tal näss- ja aumime fai-
ka weel!

(Eesriie langeb.)

Kolmas ~~Wii~~ wadatus.

Seiferti paar. Ulbrichi paar. Neumaiers. Neu-
bert. Weigel. Hartmanni naene. Merkel.

Tuba wallatensi onnis: Wäike, wilets-ruum
krohwitud seintega. Parema külje seinä keskel
on üks, m. 4 awamise juures eskotta näha wõib.
Ukse kõrwal mõlemal pool madalad aknad
ilma esrüeteta. Kest taga seinä on juur lagunenud
ahi. Üks pahema külje seinä najal on redel
ühe luugi juurde, millest oleid alla ripnewad,
ja mille kaudu põõningule mindakse. Redeli
taga pahemas külje seinäs nüfamatil üks
lage akna; taga seinäs ahiu kõrwal kahe
inimese fäng kahe pääpääjaga. Edasi jäl-
lamas ahiu kõrwal wanameesdi kapp, selle
pääle kõiõfugu fosi, üks juur pott asjadega.
Ahiu es pinn; ukse juures mõned põllu-
tõõriistad. Seinä pääl riided, Seiferti möök,
ametr kuub ja müts. Paremal pool esimese
akna all juur pruun kapp. Seinä pääl
akna ümber linnupuurid. Mõned kirjud
pildid ripuwad weel seintel. Kest tuba sei-
jal labane neljanurkeline laud, selle pääl

82.
lamp. Siin ja jäl mõni puust tool.
Hiline õhtupool. Pühapäew. Ahjus põ-
leb tuli. Lina pääl on Neumaieri kübar.
Seiferti naene, kehwas rüdes, müstade
junkstega, kawalate näsoontega, kõmisk
pahaste pilkudega tuba mööda ümber, waa-
tab kärjstult pööninguredeli poole. Neu-
maier tuleb redelit mööda tagurpidi alla,
tema järel Seifert, pakitud wiltkingad ja-
las, kampsongeljas, mille alt odaw fark
paistab. Kui Neumaier all ümalt ümber
hõõrab, on näha, kuidas tema nägu joonte
kaupa plaastriga parandatud on.

Pr. Seifert. Kas kõik on ilufasti korras,
wallawänema herra?

Neumaier. On küll, on küll.

Pr. Seifert. See lähel meie jõuda pääl ras-
wa... ja mis-ma weel ütelda tahthiin...
Kas armid saavad warsti terweks, walla-
wänema herra?

Neumaier (upfakalt). Küll nad juba
terweks saavad!

Pr. Seifert. Koh, ärge pahaks pange,
mina küsin ainult nõnda... ja mis-ma

weel ütelda tahtfin... ^{83.} päewa eest tuleb
ometi üks kross-footmise raha ja
üks penni waewanägemise eest?

Neumaijer (seifab par. pool akna juures).

Ja, ja, ja.

Pr. Seifert. Siis on nüüd juba üks taaler
wüsteiftkümmeend krossi meil saada.

Neumaijer (aknast wälja, rufikad näida-
tes). Rääbalad, ärantetud!

Seifert (kes wifakalt kõrwale oli astunud,
tuleb ligi). Mis on, wallawanema herra?

Neumaijer. Nad nägiwad mind siia sisse
tulema ja nüüd seifab terve kari laapi tä-
nawal. Kui ma wälja lähen, siis hakkab
pääle! „Kasikuningas!“ „Kasikuningas!“
— Kelmisari!

Seifert. Seda teigi see Merkel!

Neumaijer (wihafelt). Selle kootjaka Kasik-
kilti poon ma weel üles!

Pr. Seifert (paludes). Ja mis ma weel ütelda
da tahtfin... meie oleme koguni wärsed
inimesed... wallawanema herra, kas tee
ei wõiks nii häa olla ja meile see taaler
wüsteiftkümmeend krossi kätte anda?...
3333

Neumaijer. Mina? Teil on wift küll
kile pääs-?!

Pr. Seifert. No, aga...

Seifert. ära ometi nõnda ahne ole, nae-
ne. Wald maksab ju kõik.

Neumaijer. Wald? Wilistab ta teile!

Seiferti proua. No aga, wallawaneima
herra... no jüis...

Neumaijer. See ei ole üleüldse weel
mitte kindel, kes kulus maksab. Maa-
ülemä Kantseleis ütleswad nad: „See on
wallapolitsei aji, sellepärast peab wald
maksma.“ — ja wolikogu ütles:

„See ei puuta meisid midagi, see on
maailma korraldus, sellepärast ei
maks meid mitte ühte krossigi ku-
ludeks!“ Lähen ma jälle maailma
Kantseleise, jüis-naerawad kirjutajad
mulle juba näkku, kui uksest jüise
astun.

Pr. Seifert (peaegu nuttes). Oi Kalli-
kehed, oi kallikehed, jüis ei saa meid
omas waejus- wüimaks-ka neid
paari krossi kassuks-!

Seifert. No, kui meie... Kui meie wiiski-
me kasji wallawanema herrale...

Neumaijer. Katju aga...! (Wahaja järele)

Aga kui teie teda omale jätta tahaksi-
te, siis jaaksite odawasti kafiliku ma-
jalooma.

Pr. Seifert. Oi ja, oi ja, siis on meie krosfid
küll meile armjamad!

Neumaijer (tombab kübara otja pääle, loob
kaukrae üles, nõnda et tema ninast-
ainult näha on). Ükskoik, teie peate teda
walla kaju pääle hoidma, kuni otjus-
teh =
kakse.

Pr. Seifert. Ja pärast puhime mokki?

Neumaijer. Küll me näeme! (Waatab
arnast wälja) Näib, nad on ära läinud.

Hääd päewa! (Jookseb ruttu wälja)

Seiferti paar. Peift teile, wallawanema
herra! (Jooksewad akna juurde ja waa-
tawad talle järele.)

Pr. Seifert. Iff! nad on ennast puude taga
ära peitnud.

Seifert. Juba tulewad wälja!

(Kaugemalt on hulga häälelist lastekifa

86.
kuulda: Kasfi = Kuningas! Kasfi = Kuningas!
gas? - Seiferti paar hoiab naeru pärast
kohtu kimmi. Siis tulewad nad jälle ette
poole.)

Pr. Seifert. Misfugused armid tal näos on!
Kihiki!

Seifert. Noh, see oli ka liiga loll. Tema
tahtis teda nii korruga kimmi rabada,
see aga ei fuguigi laisk - Kargab üles...
hopp, hopp! (Näitab, kuidas Kasfi
Neumaierit kriimustanud.)

Pr. Seifert (istub laialt naerdes Kasfi
peäl).

Seifert. Ja lõpuks on ta meil nüüd kaes-
las!

Pr. Seifert. No ütle ometi, Kas see võimalik
on, et nad meile meie kuluja tööd
ära ei taju? (Puhinalöök) Wotku Kuid,
Kui Neumaier seda teeb, siis kaeban ma
ta kohtusse!

Seifert. Pft, pft! Kas ja pead... Kui ta
seda kuuleb, kihutab ta mind minema
ja siis olemine itna ulualufita!

Pr. Seifert. Ah mis! Pina pead temale

87.
Kord tõtt puu siise ütletna!

Seifert. No ole aga wait. Küll me juba
omra raha kätte saame.

Pr. Seifert. Ja kui me teda mitte kätte
ei saa?

Seifert Jüis... jüis woipime selle looma
omral aeglasti kaelast ära toimetada!

Pr. Seifert. Eks ole? Kui see kindel on, jüis
wokame kaika ja ajame ta, kus see ja
teine!

Seifert. Pft! Ei, nüfuguff asja...! See woib
minu leiva maksta.

Pr. Seifert. See on küll leib! Kaksteiftkümm-
mend kroshi päwas palka, maja loks, kus
tuul katufe warsti kaela lukkab, ja
wilets-jupike kartulimaad, see on küll
leib!

Seifert (päneb pika piibu põlema). Nõnda
see nüüd on: kord on ka üks pühapäev
ilmataantfuta, kus ma koju woim jää-
da, ja kohe on jant lahti!

Pr. Seifert (on kurruga nõuu murides,
kasti pääl istunud ja jalajate pilkude-
ga omra meest wahtinud). Mõtle omesti,

mees, juba on taaler^{88.} ja wüsteiftkümmeid
krosji kulufid. Warsti woib kaks taal-
rit täis-jaada. Kui need seda ei mak-
sa, siis wõid ennaft terve nädal otja
ilmaaigu tappa!

Seifert. See oleks ometi...! No egas seda
arwata ei ole, et wolikogu nõndawisi
teeks.

Pr. Seifert. Oi ja, oi ja. Opetaja mind
wolikogu tundma! Kes-jaäl siis-
juuremalt jaolt on, hä? Talupojad.
Ja üks-ikka närufem kui teine!
Krosji ei tohi kulutada. Kui need sind wah-
tida lahevad...!

Seifert (põneb piibu ära, kõnnib rahu-
tult tuba mööda). Sul on õigus, päris
õigus!

Pr. Seifert. Noh siis...? (Jstub luurates
kasti pääl.)

Seifert (jaab redeli juurde seisma). Ma
wiskassin ta mõisa kiiki ja ütlesin:
ta on plekku pannud.

Pr. Seifert. Hm... (häärub käpa) mina
teassin midagi mõnufamat, hähähä...!

89.
Mina teaksin midagi mõnufamat. Meie
woikfime ka kord raswafima pühapäewa
teha, nagu rikkad peremhed, kellel ühte-
lugu liha laua pääl on.

Seifert (waatab juhmilt temale otta, loob
wihafelt wastu lauda). Si ja jumala walla-
tu loom, jina! Wõi siis niifugune plaan
on sinul? Oi need naefnäd! Koige suure-
ma ketmuse, mis meifugufle rumalalt
jääft mieldegi ei tule, mõtlewad nemad
jalamaid wälja!

Pr. Seifert. Mis siis? Kas see ketmus on,
kui meie mureffime, et jälle oma kätte
jaame?

Seifert. No ja...

Pr. Seifert. Ja kas ei tea siin ümberongi
koik inimesed nõnda, hä? Kui juha-
kudujatel, puseppadel, kord tükike liha
lauda pääl on, siis on see hobufeliharwoft,
ehk koeraliha, wõi kassliha. Kuft nad
siis selle jaawad, hä?

Seifert (kõnnib otjuseta ja wifedes ümber,
wõtub wähe aja pärast ahju tagaft kirwe
wälja ja kassub selle tera; wisab selle

90.
wihafelt jälle tagasi). Ja ma ei tee seda
mitte!

Pr. Seifert. Eh, siis lae alla ja ära põleta
oma näppusid mitte! (Teib ahju juures
tegemist.)

(Järgneva findmustiku ajal hakkab
degamööda pimedaks minema. Öhtu
tuleb.)

Seifert (on oma piibu jälle põletama pään-
nud). Näib öhtusöögi aeg olewat. Mul
on koht tublisti tühi.

Pr. Seifert. Mul kah.

Seifert. Mis öhtuks saab?

Pr. Seifert (kes kohwinafinat kobab,
naerab talle näkku).

Seifert. Noh, sul on omegi tükkike
juustu majas? Seda sööksin siige
häämeelega.

Pr. Seifert. Mitte formeküüne wäärt
ei ole enam. Meie wõisime ju liha-
poolist saada... Ma ei rütle midagi
enam.

Seifert (seifab kaaludes-redeli juures,
wähe aja järele sõbralikult). Kas ma

pean find natuke aitamä!

Pr. Seifert. Oh ei, sellega saan ma üksi
toime.

Seifert. Anna aga juua (võtab tema
käest majina ära ja jahvatab kohvi;
vähkaja järele). Naene?

Pr. Seifert. Kä?

Seifert. Kuule õige. Oleks õige hää, kui
meie omaš-wašufes kord ka tükikeš
liha väiskime juua... Aga... kui wälja
tuleb...

Pr. Seifert. Ja kui wälja tuleb. Siis aitan
ma find wälja.

Seifert. Noh juis, ja oled juba karalamm kui
mina... Peaegu tahaksin ma jeda tükki
katkuda. (võtab palja mööga.)

Pr. Seifert. Mis ja juis-seifad ja arutad?

Seifert. Olgu juis... kui ja arwad, et wälja
ei tule...

Pr. Seifert. Mine ometi wiimaks!

Seifert (ronib redelit mööda üles, häkitifelt
jasma jäädes). See tähendab... ma ei tea
weel, kas ma jeda teen... ma lähen ainult
korraks üles...

92.
Pr. Seifert. Tee aga ja mine! Oh ja Jysand,
on see küll mees!

Seifert. Ma lähen juba, ma lähen juba!
(Kaob luugi taga ära.)

Pr. Seifert (kärpsutult kuulates ja akna poole
li piludes). Minu meelest on just nõnda,
nagu ragiseks lumi... Ei, see puudus
weel!

(Jookseb ukse poole, jelsamal pilgul astub
Hartmanni naene sisse. Seiferti naene
teeb nüüd taas-tegemist, hoiab aga rahu-
tult põõningu redelit silmas.)

Pr. Hartm. (läbi külmanud). Tere õhtust,
Seiferti emand!

Pr. Seifert. Tere õhtust, Hartmanni emand!

Pr. Hartm. Küll on aga teie teeraja
pääl lund! Põlvini pes-jumpajin läbi!

Pr. Seifert. See tuleb sellest, et meil majata-
lituses rohkem tegemist on, kui lume küh-
weldada.

Pr. Hartm. Noh, kuidas mind alles läbi
jaama pean, mina oma mehega, ühe
jelliga, nelja juure lapsega! Ja nüüd
weel väike laps!

Pr. Seifert (pilkawalt). Siis ütte ometi —
kui jul nõnda palju tööd on, kuidas ja
siis pühapäewa õhtul poolks-tumixs-
küla äärde Seiferti juurde jooksta saad?

Pr. Hartm. No waata, mina tuleks minnelt
kaasi pärast. Tä on juba üle kolme nädala
teie juures ja meie ei kuule temmalt
kikkugi... Mis siis saab õige?

Pr. Seifert. Küüsi wallawänema käest.

Pr. Hartm. (officer). Kus ta siis-
teel on?

Pr. Seifert. Ülewal pööninguul.

Pr. Hartm. Tahaksin õige kord teida näha.

Pr. Seifert (kargab pööningu reduli itte). Seda
ei saa. Tema on meie juures ametliku
hoiu all; ja pead eme wallawänema
käest lubatahe tooma, kui ja teida nä-
ha tahad.

Pr. Hartm. Nonoh, see on ometi... Kus siis
siis siin mees on?

Pr. Seifert. See on ka ülewal... See... peab
tema juures wahti.

Pr. Hartm. (juhm, siis helleda naeruga).
Oi kallikehed, oi kallikehed! Mina ei saa
naeru pidada! Pööningule olete tema

94.
Kinni pannud ja sinu mees peab
tema juures wakti! (Uus-naer) See on
ju, nagu oleks ta mõni kardetaw kur-
jategija! Kas ta teil ka keti offas on?
Hahahaha!

Pr. Seifert. Torgi aga fina päale oma
kikwitse keelega! Meie peame kõik
teguina, mis kästakse

Pr. Hartm. Hä? Kas see ei ole häbi-
afi? Kui see ka tühipaljas kaps on,
ta on ometi meie jelle warandus ja
see tahab teda tagasi saada. Kuhu
jääb siis kord ja õigus?

Pr. Seifert (ägedalt). Hartmanni
umand, minu mees on poliitiamet-
nik ja mina ei wõi seda lubada, et
fina nõnda põlgawalt korraft ja õi-
guseft räägid!

Pr. Hartm. Ah mis! Mina ei ütlen sinu
mehe wastu midagi! Et sinu mees
rinnal looru on, see on tuttav, aga fina
oled see wiimane jalakoi!

Pr. Seifert. Ja seda ütled fina minule?

Pr. Hartm. (Teisjawa wihaga wälja Kar-

judes-). Lina püüab lõõksudega lindusid,
fina lõhub linnupeki, fina paneb jahi-
loomade jaoks filmused wälja, fina näp-
pad mõisa aialt tofina wiigi kaku, fina
taspid õigesti metšast meetri kaupad puid,
fina woad juba üle piiri...!

Pr. Seifert. Ja kui ja nüüd ei tee, et wälja
jaad, siis ja näed...!

Pr. Hartm. Meie saame veel kokku!

Pr. Seifert. Wälja käid ja!

Pr. Hartm. Küll ja mind tunda juad!

(Jookseb wälja)

Pr. Seifert. Ja fina mind! (Wiskab ukse
kinni.)

Seifert (on põõningu redelit mööda wari-
ledes alla tulnud ja wiskab mööga ära).

Mis on? Mis siis on?

Pr. Seifert. Hartmanni oma käis siin.

Seifert (langeb tooli pääle). Jah nüüd,
nüüd on otjas, nüüd tuleb wälja!

Pr. Seifert. Kui ja enmast mitte runnalaks-
teha ei lafe, siis ei tule midagi wälja.

(Waatab terra mööka.) Pühi omest ära,
rusttu!

Seifert (puhastab ^umööka).

Pr. Seifert (toob rauufe panni ja noa).
Ja nüüd ma ütlen sulle niidagi, ja
paned nüüd aknalungiid kinni, muret-
sed tuled ja oled ilufasti wagufi! (Läheb
rustu redelit mööda üles.)

Seifert (paneb paremal pool küljes-akna-
lunkifid kinni, ikka veel wärsedes, sel-
le juures poolikuid laufeid wälja juurides
ee, jäta ja mind rahule! Tee fina oma
afi üksi ära. Kui ma enmast üleüldse
mitte ei oleks jekka jeganud! See mak-
sab minu ilusa koha! Ja päris ilus-
koht! Kakssteiftkümmend kroosi päewas-
ja pääle jelle veel prii korter. Natuke
niiske on teine ja wähe lagunenud ka.
Aga mul ei ole tarwis-kroosigi üvvi
makssta. (Lahtileft aknast wälja.) Kes
jädal on? Hä? Wastake! (Paneb
lungi kinni.) Wiist oli tuul... Uue
üliskonna jaan ma ka iga aasta
walla kalu pääle... Wõtku pagan,
kui see wälja tuleb, siis ma oma ilusa
koha kaotan....!

Pr. Seifert (tuleb käie panniga ^{28.} ettevaatlikult
riidelit mööda alla). Tääh sulle, sul ei ole
veel tuld kusgil! ... Kas oled nõnda lah-
ke, hä?

Seifert (paneb lammi põlema). No oota
ometi natuke, küll saab juba tuld.

Pr. Seifert (on panni ahju suu pääle pan-
nud ja kohendab tuld). See on ka mees!

Joonseb ümber ja hädaldab, nõnda et
ma põõningule ära kuulen! (Tugewasti.)

Kui wälja tuleb, siis on see siin rumalus!

Seifert. Pft! Kuula... Kas ei tule keegi? ...
(Kuulavad põnewalt.)

Pr. Seifert. Woib olla... mehe jammud...

(Keskjoas kuulduw kädagi lund jalgade
päält maha tampiwat. Neubert tuleb fiske.)

Neubert. Tere õhtust!

Seiferti paar (ülitahkelt). Tere õhtust,

Neuberti herra! tere õhtust, -siis ann!

Pr. Seifert. Siin on Neuberti herrale tool.

Neubert. Tänan, armjad inimused, tänan
wäga... Ma otfin teid juba igal pool, wal-
lateener.

Pr. Seifert. See tuleb sellest: temal on waba

pubapäew.

Neubert. Ah jo, siis wõib midagi olla...
Ma tahtsin teile nimelt ütelda... ja...
minule on kõnelnud, et see jõmpfikas,
see meister Hartmanni poiss, igal pool
kõrghides - minu wastu häbemata kõnefid
peab. Kas teie olete juba midagi kuulnud?
Seifert (tagasi tõrjudes). Ei, Neuberti
herra, mina ei ole jäl üleüldse midagi
kuulnud.

Neubert. See tähendab, teie ei taha midagi
kuulnud olla. Mis jaoks on meil siis
külas üks poliitiametnik? (Jooksel
wihafelt edasi tagasi, jääb siis Seiferti
paari ette jisma.) Waadake, mina tahan
wolikogu walimise ajal erinult kandida-
dixi ülesseada lasta... Aga mul on kaks
waenlast: Neumaier, kes talupremched,
ja Hartmann, kes puusepad minu wastu
üles-äsfitab. Kui nüüd veel niisugune
päewawaras ümber jookseb ja inimestele
jultunud juttufid minu wastu ette puhub...
waadake, seda ei wõi ma mitte sallida!
Pr. Seifert. Siis - Hartmannide wastu?

Noh, Kartmanni omale soovidele ma, et
ta tublisti jisse kukuks!

Neubert. Seda ma just tahan, Seiferti
ennand!

Dr. Seifert. Siis pead ja silmad lakti hoidma,
mees!

Neubert. See ei pea teile mitte kahjaks olema.
Vaadake, kui mind wolikogusse waltakse, ...
Palju te praegu saate, Seifert?

Seifert. Kaksteistkümmend kroosi päewas,
Neuberti herra.

Neubert. Jhus, kui mind waltakse, muretsen
ma jelle eest, et teie kaksteistkümmend
ei, wüsteistkümmend kroosi päewas saate,
Seifert.

Seiferti paar No, kui seda saaks...! See
oleks...

Neubert. Selle pääle wõite teie kindel olla.
Põoge mulle mõni nüfugune ütelus ja teie
saate näha...

Seifert. Noh, mis nüüd Merkelise puutub,
siis ütles see juba ükskord teie kohta ras-
ke testuse, wõiks ütelda...

Neubert (wõtab taskuraamatu). So, mis ta

100.
Jüü ütles-? Ütelge.

Seifert See oli kõõpõis. Sääl harutafiwad
proufepad, et nad tüe wabrikku läbi pank-
rotti jääwad. Ja üks ütles: „See tuleb jellest,
et wäikesed meistrid mitte kokku ei hoia,
muidu wõiks-see juur Neubert warsti pank-
rotti jääda.“ Ja jüü kipunõdas Merkel: „O-
eh, kui Neubert tõesti pankrotti jääb,
küll ta juba teab, kus kiwi all wähtjad
on.“

Neubert. So... jeda ütles-ta... see on ju...
„Kus kiwi all wähtjad on...“ (Wahib Sei-
fertile rummalalt otja, hakkab jüü häkit-
felt naerma ja jookseb ümber.) Sääl on
tal ju päris õigus. Ma arwan, ma
olen näidanud, et ma tean, „Kus kiwi
all wähtjad on.“ Ei, see ei ole midagi,
armas Seifert.

Seifert. Ma pean kõrvad lahti.

Pr. Seifert. Teil on fula õigus, Neuberti
herra Mis meie Hartmannide poolt
kõik ära kannatama ei pea, jellest
Kasplõost saadik!

Neubert (naerab). Ja, ütlege... Kasplõugust.

101.
Mis siis nüüd õige saab, hä?

Seifert (kõnrib rakutult ümber).

Pr. Seifert (hävaldades). Meie ei tea mitte, Neuberti herra. Üleval põõningul vahib ta juba kolm nädalat. Meie peame teda tootma ja kalitama ja keegi ei taju krossigi selle eest...

Neubert (redeli juures). So, so, jääb üleval on ta. Ma arvan, et see ahi teile palju pahandust ja tüli teeb. (Nunustab) Hm, jün lõhnab ju, nagu wõrrastemaja köögis.

Pr. Seifert. Meil on natuke praadi.

Neubert. Hä... praadi? Tääl nüüd üteldakse ikka: Siit küla rahval on pühapäeviti heeringas laes... selle järel karglevad nad keelga... häha! Selle juures on wallateenril magus praad.

Pr. Seifert. Noh, üks raafuke liha kõlbab meile wahel ka.

Neubert (minekul). Seda ma arvan. Mina rõõmustan ju ka selle üle, sest sellest on jälle korra näha, kuidas tööstuse kasvamisega rahwa hää käekäik päewast päewast tõuseb... Mõtlege siis selle asja pääl, walla-

teener. Jumalaga! ^{102.} (Läheb wälja.)
Seiferti paar ja muidugi, Neuberti herra,
ja muidugi... Jumal kaasa, jumal kaa-
sa!

Seifert. Jumalale tänu, et ta wäljas on!
Niisugune hirm!

Pr. Seifert. Ah mis! See ei märganud midagi!
Hähähä!

Seifert. Wiisteistkümmend kroogi saan ma!
Lääl soawiksin tõesti, et ta wolikogusse
laaks!

Pr. Seifert. No muidugi. Ja Hartmanni paar
n meil nüüd ka päka all.

Seifert. Sul on õigus. Pärilõula õigus!

Pr. Seifert (kohendab ahju juures).

Seifert (seifab toas).

Pr. Seifert. Nüüd ei ole sul ka tarwis
nani hirmu tunda. Üksa mõnufasti
õid ja oma praadimise, nagu oleksid
ja wana Nimmäier ise!

Seifert (seifab ukse pääl). Lõhn tundub
kuniisid.

Pr. Seifert (jookseb tema juurde). Niisugune
lõhn, nagu rikaste peremestete juures!

Seifert. Ja kellele ma selle eest tãnu wolga
olen? Naesle! Tule õige jãia, eit!...

(Rabab tema puusade umbest lustilifelt
kinni.)

Pr. Seifert. No aga, mees, ole mõistlik!

Seifert (kiirutab oma naist trallitades-
tuba mööda. See kilkab ja tahab ennast
lahti kiskuda. Weigel ilmub lävel. Nad
Kargawad kokkudes üksteiselt emale.)

Weigel. Nõnõh?

Seiferti paar. Sandarmi herra... ah ja
jumal, sandarmi herra!

Weigel. Muidugi mina. Siin on ju õige
lõbu... Mis siis on?

Pr. Seifert. Ah ja jumal, sandarmi herra, meie
teginne ainult nalja... Kas teie ei wõtaks-
istet?

Weigel. Tänan. Ütelge õige, wallateener,
minule on kokkufeks-tehtud siinpool kül-
jes jalakauba wõdajate järele walwata.
See kelmus läheb nüüd üle kätte. Siin
külal olla ka mõned. Kas teie waff tea-
te midagi?

Seifert Ei, mina ei tea sellest midagi, san-

Garmi herra.

Weigel. No aga, teie olete omesti kama kül-
lalt siin. Kas teil vähemalt kahtlust ei ole

Pr. Seifert. No waadake, fardarmi herra,
see on nõnda. Waaged inimesed, ja et siin
koik kallid on, need lähewad õhtuti üle po-
ri, toowad jahu ja kausa ja kauplewad
ka wõib olla sellega...

Weigel. Toowad, kauplewad sellega... pagana
paralt, see on ju jalakauba wedamine!

Wallaatener, jääd peate teie filmad!
Need kelmid peame meie kätte saama!

Seifert. Ja muidugi... see tähendab... jala-
kauba wedajad on tigevad sõbrad. Nad
hüliwad pimedas find kinni... ja pargi-
wad kere täis.

Weigel. Noh, see oleks ju weel ilusam!
Sis wõiwad nad minu sojariistadega
ennast tutvustada!

Seifert. Ma pean filmad lakti, fan-
Garmi herra!

Weigel (nuiutab). Kuu... siin on päris
peenike praadi lõhn!

Seiferti (paat nõuuta).

105.
Pr. Seifert. Meil on pigut praadi pajas.

Weigel. Mis hääd jis on?

Seifert. Ei midagi, fändarmi herra... ma
orawan... natuke metsloomade liha...

Weigel (häkiffelt tähele pannud ja
molemaid teravalt filmiffides). Metsloo-
ma liha?... Kust teie metsloomade liha
saate?

Pr. Seifert (kimbus). Tükike jäneft, fändar-
mi herra... meie leidjime wälja päält
ühe jänese... ja...

Weigel. Leidnud olete teie teinud... ja ei ole
teid mitte ära andnud?

Seifert. Ma lähen toon sulle puud. (Kõnib
mitte redelit mööda üles pööringule. Järg-
neva jõudmustiku ajal kolab ta ülewal
pööringul puudega ja pistab mitu korda
pää läbi luugi kartlikult wälja.)

Weigel. See on wähevalt imelik. Aga
nüüd olge kord awalik ja otsekohene.
Seiferti emand.

Pr. Seifert. Mis jääl otsekohene olla on!...

106.
Ei, fändarimi herra, kui teie meie üle
nonda halba mõtlete... (Põll nõu us.)

Weigel. Pifarad võite kõrvale jätta.
Ardke mulle parem seletust.

Pr. Seipert. Meie leidpime tema jumala
tõesti oma kartuli-välja päält, fan-
darimi herra. Sina maani oli ju nii
kõva külün ja arsfina pakkust lüüd,
lääli oli ta siis otja saanud. Keegi ei
oleks ometi tema järele küsinud ja
ellepärast mõstsin ma, teid raafuke jä-
neje praadi...

Weigel. So, noh... ma tahan teid
uskuda. Jumal andku mulle seda
sattu andeks. Mina ei ole ka mitte
murdja... Aga kõik, mis-kord ja ko-
huv on... hästi olete ta ära praadi-
nud. Niisugune lõhn...!

Pr. Seipert. Eks-tee, mis-võid.

Weigel (vaatab oma uuri, nobedalt).
Tuhad ja tuline! Warsti on magama
minemise aeg. Ma jooksin ainult jala-
kauba vedajate pärast sinu välja ja
nüüd pean ma jelle pagana tanthu jälle.

107.
tagafi tegema. / Päneb oma püsi kasti
juurde seisma. Ma puhkan õige ühe
sitrapilgu.

Pr. Seifert. Puhake aga, fändarmi herra.

Weigel. Kuhu siis Seifert jääb?

Pr. Seifert. Tema otjib puiv. (Ühual redeli
juures). Mees, ruttu, ruttu!

Weigel / wõtab mööga ära ja päneb müt-
ti kõrwale kasti pääle, istub). Seda ams
peab teile jätma: keeta teie oskate. Nii-
sugune lõhnakene! Üleüldse jänes, - mi-
dagi ei käi üle selle. Jänes ja ani... ja.
Kui mul esimise fündimise õigus ära müüa
oleks...

Pr. Seifert / wahib fändarmi kawalate pil-
kudega, tuleb aeglaselt ette poole). Fändar-
mi herra, kui ma teaksin, et teie mitte
pahaks ei pane...

Weigel / temale häätakhtlilist öla pääle
koputades). Teie juures ei pane ma üle-
pää midagi „pahaks“, armas Seiferti
emand!... laduge wälja.

Pr. Seifert. Siis ma paluskin teid wäga
siin nii kaua oodata, kuni jänesepraad

108.
walmis-õn, ma annan teile ka väike-
se tükike katkuda.

Weigel. Ei, see on niid... jeda ei woi
ma tõesti wastu wõtta, armas Seiferti
emand! Wallateenri juures juua - ei...

Pr. Seifert. Noh, kui te arwate, see ei jünni
mitte...

Weigel. Aga et teie wiimati arwama ei
haksa, et mina teid põlgan... ei, see
ei ole mitte minu wiis, tõesti mitte, ar-
mas Seiferti emand. Olgu siis, ma olen
teie külaline.

Pr. Seifert (warjatud pilkega). See on teie
poolt ilus; ei, see on tõesti ilus-külg
teie poolt, jandarmi herra.

Seifert (tuleb sületäie puudega redelit
mööda alla).

Weigel. Noh, Seifert, täna õhtu olen
ma teile jeltfiks. Teie armas emand
kutsus mind sööma.

Seifert (laseb kokkumise pärast puud
maha kukkuda; libastab ise ja rip-
neb redelil, siis wihafelt). Ei, see on ometi
ti... nüfugust häbematuft ei ole ma veel

näinud!

Weigel. Aga mina ei pea seda sugugi häbematuks. Inimene, nüüd tahame õige korra väljaspool ametit lõbusad olla.

Pr. Seifert. No muidugi. Tule, mees, pane oma piip põlema ja aja fändarmi her- raga natuke juttu.

Weigel. On teil aga toolid... istud omale päris-tallanaha alla! (Waatab tooli)

Selle on küll Noa unustanud kaasa wõt- mast, kui ta laewa läks.

Pr. Seifert. Noh, kui te häärmelega pek- met istet soovite, siis tõukame laua teisele poole ja fändarmi herra istub fangi pääle. Wõta nimi, mees! (Wõtab lammi, kuna Seifert laua fangi ette kas- sib.)

Weigel. Ja aga... Kas siis seda tohib? Nõnda abielu armastuse ja truuduse altari pääl...?

Pr. Seifert (murekalt). Eh, ärge nüüd ajage, kui teil aga pehme istuda on!

Weigel. Noh, siis oleme nõnda häbemata.

(Taigutab ennast jängi päale istuma)
Ah... fiin istu kui Abrami jules! Kui
üks-mees-weel oleks, siis võiksin kaar-
ta liina.

Seifert (püüuga). See raip on jälle ära
unustanud.

Weigel. Tulge jia, Seifert! Lähke üks fi-
gar! Pänge see põlema.

Seifert. Ei, ma tänan wäga! Siin on
ka tuld, fändarmi herra.

(Panewad figarid põlema.)

Weigel. Ah...! figar on pool koku-
tält... Hm, paris-lõbus-kong on teil
fiin!

Pr. Seifert (toob leiba, taldrekuid, nuge
ja kahwleid lauale). Ei eh, fändarmi
herra, see on hulleim, kui koerakong,
kuhu wald meid jisse on pannud...!

Seifert. Naene, kas sa pead...!

Pr. Seifert. Koh, jeda tohib ometi ütelda,
jeda näeb ometi igaks. Uhtelugu on
mul hirm, et tulwine torm meile katagi
kaela tõukab. Waadake ometi, kuidas
niiskuse pärast wesi wälimist seina mööda

alla walab.

Weigel. Siis nõnda lagunud on see kõng?

Pr. Seifert. Teie näete ometi. Ja misjugu-
ne kübeke kartulimaad, mis wald mei-
le annab, jelle päält ei saa kartulaid
poole aastajooksigi, siis peame ennast
kapma ja waewama...

Seifert. Minu naene teeb selle asja hal-
wemaks. Pifut parem wiiks-ju olla, aga
mina ütlen: Mõnel ei ole midagi... See
on weel parem!

Weigel (naerab).

Pr. Seifert. Viisjuguine inimene ta nüüd
on!

Weigel. Ei, Seifert, teie üdel on päris-
õigus. Palju teie siis palka saate?

Seifert. Kaksteistkümmend kroosi päewas.

Weigel. Paganä napilt. Teie peaksite oma-
ti teist kohta otsima. Siin naabriwallas
on nad nüüd ühe kordniku ametisse pan-
nud - seitsekümmend wiis marka kuus-
palka ja kolmkümmend marka aastas-
korteri raha. See on teine tubak!

Seifert. Mis-te ütlete? Kas-ja kuulsid?

naene? Seitsekümmend viis marka kuus ja
kolmkümmend marka korteri raha ado-
tas-ka veel! Kas see võimalik on, et
üks poliitiametnik nii palju raha teenib.
Weigel. Ma waatan siige kord Kreifi-
lehe läbi ja kui ma midagi leian, siis
teen ma teile niisuguse „alandliku
jalwe.“ Seda ma oskan.

Seiferti paar. See oleks teie poolt väga
ilus, ja narmi heerra!... Meie oleksime
teile väga tänulikud!

Weigel. Hää küll, hää küll!

Pr. Seifert. Ja nüüd on ka jänespraadi-
ga nii kangel. Lõrmed lakute ära!

Seifert. Jänespraad...?

Pr. Seifert (wihafelt pääle karjudes).
Ja niidugi, jänespraad! Kas sul mi-
dagi selle vastu on?

Seifert (koigefuuremas hirmus). Aga,
naenes, mõtle ometi...

Weigel. Ma ei saa aru...

Pr. Seifert. No waadake aga... nüüd
ka arwab, et see meie juures-teile ei
maitse.

Weigel. Aga muidugi...

Seifert. Naene...!

Pr. Seifert (tõukab kalle küünarnukiga
küljekontide wahela, wihafelt). Mine puid
lõhkuma!

Seifert. Ma lähen juba, ma lähen juba.

Weigel (naerab). See on ju nõnda, nagu
ei täidiks-tal mulle lubada.

Pr. Seifert. Nõnda see on ka peaa... Ja
kui mul ka - (tähtsalt) mina annan
teile kõigest südamest!

Weigel. Teid ma usun, armas Seiferti
ema. Teie olete otsekohene, sobralik
inimene.

(Kaugelt kostab pikk hüüe miske hääle-
ga: „Seifert! Hallo! Seifert!“)

Seifert. Kuula ometi, naene...!

Weigel. Saäl hüüdis-wististi keegis

Pr. Seifert. Mis see wõiks olla?

(Hüüdis kordawad. Seiferti naene on akna
awanud ja luugid lahti tunganud.)

Pr. Seifert. Kes jääb on? Mis see wõib olla?

(Temaile wastatakse Kaugelt selgufeta)

Pr. Seifert. Kes? Ulbrich? Hää küll, kohe

114.
tuleb ta! (Paneb akna kinni.) Ruttu, mees
näita tuleid - Ulbrich seifab kätäva pääl
ja ei leia pimedas teerada.

Weigel (pahafelt üles-taustes). Ulbrich
kirjakaandja?

Pr. Seifert. Oi ja, jääge aga istuma, fan-
darmi herra.

Seifert. Ulbrich, see on lõbus-mees, see ei
riku tuju.

Weigel. Kui teie arvate, et ta külas
ümber lorama ei hakka...

Seifert. Oi eh, nüfugune mees ei ole Ulbrich
mitte.

Weigel. Siis jään ma istuma.

(Küüdmine uuesti)

Pr. Seifert. Tee ruttu, mees, tee ruttu!

(Akna juures). Tä tuleb nüüd, ta tuleb!

Weigel. Paganapihta, ega jääl õnneti
õnnetus ei ole juhtunud! See oleks tore
lugu!

Seifert. Mis jääl peaks juhtuma? Ulb-
rich võtab kümme vastu korraga.

Kuhu see müstju annab, jääl ei kasva
rohukõõrtgi!... Ma pean kohe järele

waatama. (Ta on jelle aja fees-ühe laterna põlema pannud, pistab mütti pähe jalas-
heb wälja.)

Weigel. Ulbrichil on siin küll õige kena koht, hä?

Pr. Seifert. Ärge kõnelge, fändarmii herra! Ei jellel ole ühtegi häda! Ulbrichi omadel on oma ilus-majake, ja põld, tal on oma ilus-palk ja uueks aastaks-jaab ta jootra-hafid, nõnda et tasku rebeneb! Ja kui ta ükskord nii kaugel on, siis-jaab ta oma ilu-ja paiuki.

Weigel. Ja tal ei ole tarwis esmalt waawata ega wihastada, nagu meie kaoline.

Pr. Seifert. Tema on kõikidega hääl jalal. Ja ahne on ta! Ma peaksin praadi ära peitma, muidu lõmpjab ta pajast ära.

Seifert (tuleb sisse, istub kasti pääle ja hoial naeru pärast kõhtu kinni). Ei, ma olen küll mõndagi näinud, aga nii-juulist purjusolekut...

Weigel. Mis, purjus on ta?

Seifert. Nagu litikas!

Pr. Seifert. See on ju weel ilusam, siis-hakka

116.
weel purjus-imimelega jagelena!
Weigel. Mis meie ternast hoolime!
meie ei pane seda wastikut woorast
lihtfalt tähelegi.

(Ulbrichi paar tulewad läwele; mees es-
lihtriietes, paksus talwepalitus, püksid
jaapafäärtes, ainult ametimüts-pääs,
kepp käes, Seiferti latern käes. Naene:
palitus, muffedga. pää ümbir rätik. Nad
on mõlemad purjus. Ulbrich tuiskeb.

Ulbrichi naene naerab alataja oma ette.)
Ulbrich (jääb ukse ette seisma, näeb Jan-
Darmi, hakkab kōwa häälega naerma).

Ja kas-see ei ole ometi... (uus naer)
Jandarmi herra! See teab ka juba, kus
waiksed urkad on, kus pitsi woib wotta,
itma et keegi näeb!

Weigel. Noh, Ulbrich, seda mina ei luba.

Ulbrich. J ja, jääli ole midagi luba-
da. Meie oleme ka kroonu pääl olnud...

Pr. Ulbrich (ikka naerdes). Ei, Jandar-
mi herra, minu mees, sel on kilt
pääs!... (Kiukfab.)

Ulbrich. Noh, ja finul wift mitte? -

Minu naene wisab nässi, nagu oleks
see kohwi!

(Mõlemad Ulbrichid naeravad.)

Ulbrich. No ütke õige, Seifert, mis
lõhn see siin on?

Pr. Seifert (uhkustades). Jänesepraad on
meil!

Ulbrich. Jänesepraad? Waata ometi!
Sina oled wist küll jahwõiguse rentinud,
häh?

Weigel. See on küll ainuõige Seiferti
asi, Ulbrich.

Seifert. Minu naene leidis ta walja päält sur-
nult.

Ulbrich. Ah so... aha... Sina naene, see on
üks wahwa naene. Kui see kord jänseliha
sina tahab, siis on ka koke üks walja pääl
surnud. Ehk ta ütleb: „Ma tahan ühte muna
saada,“ ja siis tulewad ka õpetaja kanad ja
munewad kalle lina pääle.

Pr. Seifert. Kas sa tahad wast ütelda: see ei
ole mitte auufasti saadud?

Ulbrichi paar. Ee, kuidas me seda ütleme.
Ma teen ainult nalja.

Pr. Seifert. Teil on ainult jida täis, et see jänse-

118.
mitte teie pajas-ei ole!

Ulbrich. Noh, ma jöön teda ka minu pajas-!

Fr. Seifert (piikavalt naerdes). Aha, jeda
ma tahtfin ainult kuulda. Aga jeda ei
ole! (Näitab Weigeli pääle) Siin istub
meie külaline.

Ulbrich. Noh... no, kannata ometi veel
üks jonake! Waata õige jia. (Paneb
nappipudeli lanna pääle) Siin on see
õige Jakob!

Fr. Seifert. Ee, see on aga ilus, see kuulub
juba ära!

Weigel (pudelit waadates). Pagana pih-
ta, see on ju köömlinaps! Seda ma jöin
kors Neumaieri juures, jeda ei woi põ-
lata!

Ulbrich. Ja niind too õige klaafid jia.

Seifert (toob paari klaafid).

(Järgneva findmustiku ajal joodakse waket-
pidamata) ifäranis Weigel peab nappist tub-
listi lugu. Ulbrichi naeneristub ixsa veel
eneft ette naerdes ahjupingi pääl.)

Weigel. Kas teate, Ulbrich, teie olete
jisgi päris pagana tubli pois-!

Ulbrich. Seda ma arvan ka.

Weigel. Nücht, amufat forti ametrnik!
Kui tüe kord seitse jälga allapoole lähete,
jüs peab õpetaja ühe kõne pidama, mis
loikab... proft!

Pr. Seifert. Noh, juremise pääle Ulbrichid ei
mõtlegi veel. Nad tahavad emne veel paar
kroopi kõrwale panna, mis, Ulbrichi emand!

Weigel. Üsna õige, armija Ulbrichi eman-
da sleme koguni ära unustanud. (Sisje wa-
lades.) Aga nüüd tulge jüa, Ulbrichi emand,
jün on juhkruusett!

Pr. Ulbrich (ahjupingi pääl, ikka oma ette
naardes). Ei, jätke mind rahule Hihihhi!

Weigel. Noh jüs... põhi pääle! Proft! Pa-
gana lõbus ürgas on jün!

Pr. Seifert. Noh, ikka on ka! Ja nüüd waa-
dake, jandarmi herra. (Paneb kogu liuaga
aurakat praadi tema ette.)

Weigel. ah! ah! Aga nüüd... jõjariistad
kätte! (Haarab noa ja kaholi ja hakkab
juure ifuga jõoma.)

Ulbrich (on omamütti jandarmi asjade
juurde kasti pääle pannud, kuue nõõbid).

120.
lakti teinud ja laua juurde istunud). Ja
kui siis minu oja jääb?

Pr. Seifert. Sinu oja? Mees, amma õige
tõuk kriiti juu, ta võib oma oja ettele
laua päale maalida.

Ulbrich. Pea ilufasti juu! Paari- kolme
nädala pärast hakkab talgude aeg pää-
le ja ehitamine küla otjas- reas on Ulbrich.
See teeb piduseks, mis pidu!

Pr. Seifert. Waata ometi! Tääl saab siis
wärsket sealika ja omatehtud worsti.

Weigel. Noh, ainult et pudelis- hapuks
ei lähe. Tervis-!

Ulbrich. Tühki on? Siis on meil veel üks:
(Ta paneb teise pudeli laua päale)

Weigel. Noh, see on mehe mood! Kas
mäletate veel, kuidas- kroonu pääl oli?

Ulbrich (walab jisse). Püfo- palge! Wal-
mis-! Tuld!

Weigel ja Ulbrich. Hurra!

(Joowas. Naer)

Pr. Seifert (koob Ulbrichile taldrükuga
juua). Olgu siis, kui wärsket sealika
ja worsti osata on...?

Ulbrich (hakkab jõoma). Nii palju kui sa tahad, Seiferti emand!

Seifert (on selle aja sees hirmulügutustega taas ümber kõndinud, võtab nüüd jüdame rindku ja istub Weigeli juurde). See amma-
te malle andeks, sandarmi herra... mul on üks kiwi jüdame pääl...

Weigel (juues). Loputage ta alla, Seiferti-
kene; juin on märjake.

Pr. Seifert. Mis sel mehel õige on?

Seifert (wihakelt). Ma ei pea enam kawe-
mini juud!

Pr. Seifert. See on ometi... Kui see kord
ühe klaafirese juob, siis on ta nagu mee-
lest ära!

Weigel. Ja, kui teie tõesti kanda ei juuda,
Seifert, siis on küll parem, kui teie järele
jätate. Proff! (Juob Seiferti klaafi tühjaks)

Seifert. Sandarmi herra, kas see teile
tõesti meeldib?

Pr. Seifert (wihakelt). No waadake ometi...
niisugune inimene, nüüd ajab ta purjus
päaga minu wõrad ära!

Weigel. Jätke, Seiferti emand! Meile

maitseb liiga hästi!... Just et see metsloom-
ma liha on... Siin mägestikus, kus liha
kallis ja halb on, peakivad ometi wae-
jed inimesed rohkem metslooma liha söö-
ma. Mis, Ulbrich? Siis tead wähermalt,
mis ja sööd!

Seifert (wõtab Ulbrichil õlgadest kinni).

Ulbrich, ja oled minu sõber...

Ulbrich (jüdanut täis-jaades). Kas ja käid
mineema, wõi ma annan sulle ühe wastu
wahtimist!

Seifert (oma korda wihaks-jaades). No
see on ometi... Kui ja niisugune oled ja
minule kohe wägivallega wastu hakkad,
jüu ei ütle ma midagi enam! See on
mul üks puru kōik! (Jstub pahaselt ah-
jupingi pääle Ulbrichi naese juurde.)

Pr. Seifert (ahwardab käega).

Ulbrich. Niid sõbrustab minu naesega.
(Wõtab Seiferti naesel puusade ümbert kin-
ni.) Kuidas jüu meega on, Seiferti emand,
hä?

Pr. Seifert (teeb ennaft muigates-lakti).

Ulbrich (laulab wiletsalt):

"Kui kroonumehed linnaft läbi lääwad,
Sis-neind usjed, arnad lakti teevad..."

Ulbrich ja Weigel (rõõkides raiutades
ja rufikaga takti liües). "Mis-est? -

See est! - Mis-est? - See est! - Est et-
tshingderasja - tshingderasja - tshingde-
rasja! Est et tshingderasja - tshingderas-
ja - tshingderasja! (Mõlemad naeravad.)

Merkel (tuleb jisse, müts-pääs, omas ha-
vilikus-kehvas tööülikonnas).

(Kõik toasolejad imestavad.)

Pr. Seifert. Wotku wana sõge, see koot-
jakas!

Ulbrich. See peab ka just nüüd tulema!

Weigel. Kas see ei ole mitte Hartmanni
jell... see päaletikkaja inimene?

Merkel. Wabandage mind, ma pidin kord
jüa tulema.

Pr. Seifert. Ja just pühapäeva õhtul!

Merkel. Meie waeste inimeste juures on see
ükskõik, kas pühapäev või aripäev, meie
peame ühtelugu orjama. Teie pool ei näi
küll puudust olevat.

Pr. Seifert (Weigelile). Kui kadedad need näe-

jarotid on!

Weigel. Mis teie siis meie pääle kaadavad
slete? Kui meie pool püündust ei näe, siis
on see päris-korras, saate aru?

Pr. Seifert. Muidugi, kindult rünnalate
käsi käib halvasti. Kes-tark on, see
mõistab ikka läbi ajada, hähä!

Weigel (taldrikuut kõrgele hoides ja pil-
kavalt juures). Muidugi, ja sellepärast
jõome meie jänespraadi ja teie, teie woi-
te päält waadata!

(Naer.)

Merkel (wihafixo saades). Minul on üle-
üldse ainult wallateenriga tegemist! (Sei-
fertile) ~~See~~ ^{Neumaijeri} ~~See~~ ^{emane} saadab mind
juia, niid tahan ma oma omandust
kätte saada!

Pr. Seifert. Neumaijeri emane saadab sind?
oi, waata ometi!

Seifert (juures-hirmus). Armas-Merkel,
see ei lähe mitte nii kergesti...

Merkel. Mis siis? Meie käifime ühe
saadufetundja mehe juures ja see ütles:
minna pean ette panema, et asi jälle

endisesse olekusse tagasi peataks; ja siis
pean kohtulikku harutamist nõudma.

Seifert (lana pääle pilku heites). Armas
Merkel, ma arwan, seda asja ei saa üle-
üldse enam „endisesse olekusse tagasi
peada.”

Ulbrich. Mis ta oma „omandusi” all ar-
wab?

Pr. Seifert. Tema arwab oma Kasfi. (Karjude.)
Meie peame teda talitama, meie peame
teda toitma oma kulu pääl ja see poiji-
kõrs läheb veel häbunataks!

Weigel. Siin pean ma küll jekka astuma!
(Guleb wankuwal sammul ette poole.) Mis-
teie tahate... oma omandust?... Siin on
jandarm Weigel, siin on wallateener Seifert.
Meie seisame siin ja walwame teie waran-
dust. Ja siin - herra Ulbrich on tummistaja,
et meie walwame.

Ulbrich (rufikaga wastu lauda liues). Ja
muidugi, seda ma olen!

Pr. Seifert. Ja kui sinu peenise meistri emand
arwab, et meie sinu laie lõngu kardame,
siis wõime kind warsti siit wälja talitada!

126.
Weigel. Meie võime ka teised keeled päale
tõmmata!

Pr. Seifert. Ja nüüd tee, et ja wälja saad!

Merkel (kartlikult ukse poole taganedes).

(Karjub). Ja mina kaeban, kuidas wal-
lateenri juures pühapäeval pidu peetak-
se!

Kõik. Wälja! Wälja!

Merkel (on wälja jooksnud).

Ulbrich. Nii fugune lontrus! Jünni jäi
siin jgada!

Pr. Seifert. See on Hartmanni naase tegu,
see teda süüsaatis!

Weigel. Ja mina teen minikut. Küll-
last sai. Kas tulete ühes, Ulbrich?

Ulbrich. Olexo-ka aeg, warsti üksteist-
kümme. Tule, eit!

Weigel (Katseb asjata oma kumerööpi-
sid kinni panna, tõmbab siis riik-
mad lahtise kume päale, mööga selja
päale, wõtab püsi, eklib wümmaks ja
paneb Ulbrichi kirjakandja mütti päha,
kuna Ulbrich fändarini mütti omale tei-
se kõrva päale litfub.)

Seifert (annab Ulbrichi naesele põlewa laterna). Ma annan sulle laterna, Kristine, et pimedas õnnetus- ei juhtuks.

Pr. Ulbrich (wõtab naeru kõhistades laterna). Hihiki! Õe, mind jätke rahule... hiki... mind jätke rahule...

Weigel. Sellele poisile näitafime kord! See käis-warsti wälja!

Ulbrich. Jaska juudilt, see on pääafi! Hääd und, Seifert, hääd und, Seiferti emand! Kas armastad mind weel? (Katjub teda puusade ümber kimmi wõttas.)

Pr. Seifert (tõmbab ennast kilgates-lahki).

Ulbrich (laulab). "Küll maitsewat kooki ja praadi - kroonu pääl nende käest jaadi..." (Tingub oma naesega wälja.)

Weigel (raidutades järele). "Mis-est? - See est! - Mis-est? - See est! - Seft et - tšhing-derasja - tšhingderasja - tšhingderasja -!"

Seiferti paar (seisab naeres- keft tuba).

(Esriue langeb.)

128.
Neljas waatus.

Ulbrichi paar. Seiferti paar. Neumair.
Neubert. Weigel. Merkel. Hartmann.

Puupepad, metsatöölised, kalurahwas.

Kõrffis. Jhus jäew, Kewade algne. —

Kõrffimees ja Kõrffinaene (Korraldawat
letti ja laudu).

Ulbrichi naene (puhtalt riides, on Kõrffi-
rahwal abiks).

Hartmann (töökomes, astub ruttu sisse).

Tere kah, tere, Ulbrichi emand! Kas
mees ei ole veel juin?

Pr. Ulbrich. Jumalene, meister! Ei, ei ole
weel. Mina ootan ka juba. Teg on juba
käes, teised inimesed hakkawad tulema
ja teda ei ole weel kusgil.

Hartm. Ma tahaksin häamelega mi-
dagi kindlat teada... Tõoge mulle klaas-
lüt, Ulbrichi emand!

Pr. Ulbr. (toob juba). Lün on. Terwifeks,
meister! Teie olete esimene wõrras. Ma
loodan, teie toote kalgusele õnne.

Hartm. Loodame... Terwifeks! (Toob.)

Talgupeft ei ole enam midagi kaflu. Mina ei
tee ammu enam talguft. Inimesed ei pea
enam wanaidest kommetest lugu.

Pr. Ulbrich. Ja, nõnda ta on. Inimesed ei
pea enam wanaidest kommetest lugu.

Hartm. Ja, ja... Kuhu see wana Ulbrich
omesti jääb?

Pr. Ulbrich. Kas hädalik asja oli, meister?

Hartm. Jah, mina tahtsin temaga oma
felli Merkeli pärast rääkida. Koneldakse,
et tema ühe jumma raha olla pärinud.

Pr. Ulbrich. Pohoh imet, kuidas see võimalik
on?

Hartm. Pental on üks öde jääl Marien-
bergis, werivaene kerjus. See on ära fur-
nud ja kui nad tema puukasti seft wälja
wõtawad, jääl see magas ta, - leiawad nad
mädanenud ölgede seft ühe juha kakelüm-
ne taalriga... Merkel on ainuke pärija
ja paari tümi seft on Ulbrich temale
teatuse toonud; nüüd on ta posti pääle
läinud raha tooma.

(Selle aja see on paar metfatoolist jiofe
tulnud; kooft tapetud inimesed, kõrbumud

näguidega. Neil on ^{120.} piibud juus, nõõrid, kir-
wed, jaed käes. Nad on päältkuulates-
feisma jäänud.)

Pr. Ulbrich ja metfatoõlised (imestust awal-
dades). Waata ometi! Mis ta siis nüüd
teeb... nü palju raha... nü sugune õnn...

Hartm. Nüüd peako järele waatama, et
ta mitte rumalusi ei tee selle rahaga.
(Metfatoõlised istuwad ühe laua juurde.
Ulbrichi näenu toob neile õlut. Selle aja
pees tuleb Ulbrich rutates.)

Ulbrich. Fere!

Mehed. Ah, jäält tuleb juba Ulbrich...!

Fere jah!

Pr. Ulbrich. No ütke õige, mees, kuhu ja
juis jääd?

Ulbrich feifab eskojas; wiskab kepi käest).

Hartm. Kas juis-merkeli paranõufega
afi ikka õige on, hä?

Ulbrich. Laske nüüd mind enne hinge ta-
gasi tõmmata... jah, fer on õige. Mina
olin jääl juures; kui kalle raha walja
maksti: kaks kümmeend taalrit!

(Imestuse hüüded.)

131.
Hartm. Mis-ta siis nüüd teeb?

Ulbrich. Tema istub kortsis ja teeb lii-
kufid.

(Naer.)

Hartm. Kuid ta nüüd jälle mõnda lolli tempu ei
tee!

Ulbrich. Oi jah, nad teevad tema raha natu-
kefele juba aegasti kamma taha!

(Neumaier ja Seifert tulevad fiske. Neumaieri
nägu on jälle kuidagi korda seatud. Inimesed
miskjavad üksteist; märkused, tagasihoidus itfi-
tamine. Neumaier istub ühe tüüja laua juurde,
Seifert istub ahjupingile.)

Neumaier. Gere.

Rahvas. Gere jah!

Ulbrich (ette tulles; pilkavalt müstli maha
võttes). Ah, Neumaier! Noh, kuidas siis on?

Kas me jälle nii sõbraid oleme, et ja mind
vaatama tuleb?

Neumaier. On ju talgus. Minu kohus on
korra järele waadata... Klaas-õlut mulle!

Pr. Ulbrich. Hääd küll, ja Seifert?

Seifert. Ma tänan, mina olen ametis...

Ulbrich. Noh... Klaas marga kulub sulle ikka

132.
ära.. Josefand Jumal, kuidas ja wälja näed, hä?!
Seifert. Jäta mind rahule. Jgal ühel on oma
koorem kanda ja minul on oma kivi ju-
dame põal.

(Naer.)

Ulbrich. Wanas eas lähed see wäetike weel
pääst legi!

(Selle aja sees tulewad talupojad siise, waele,
wälife tööga arakõrbumud inimised. Jäta-
wad Murmaieri lauda.)

Hartmann. Noh, wallawaneina herra,
kui olete jälle ilufasti jalul. Paari kolme
nädala eest nägite wälja, nagu oleksite
Türgi sõjast tulnud.

(Päkapõrnutud naer.)

Murmaier (wihafelt Hartmanni poole
waadates, siis talupoegadele). Pidur käib
õige kowasti, hä?

Üks talupoeg. Tuleb weel paremini. Wäl-
jas jookseb punkaupmees Neubert ümber
ja ajab terve trobikonna punseppasid
kokku.

Hartmann (pilkawalt töölistele). Mui-
dugi, juur herra Neubert tabab ju häa.

meelega wallawoli kogusse saada, sellepärast
keerutab ta nüüd õlut wälja, ja nõndawiisi
see asi tehtaagi, hääh!

Pruukaupleja Neubert ilmub läwel ühe salga
pruusepadega, kehwapoolsete, pelglikkude
inimestega.)

Neubert. Tuldge aga siiski, minu herrad, ärge
habeinege midagi! Mulle on see auuko...
täna olete teie minu wõõrad.

Pruusepad. Ei, Neuberti herra, nõnda
see ei lähe. — Seda meie ei taha — meie ole-
me meistrid.

Neubert. Ärge niipalju juttu tehke ühe
klaasi õlle pärast. Täewas tule appi! Mina
olen ju wiimaks ka ainult meister... Tere,
armjad inimesed!

(Üldine teretamine. Hartmann ja Neu-
bert mõõdavad üksteist wihaste pilkudega.)

Neubert. Noh, kõõfirahwas, ma olen ka
kord teie poole tulnud... tahan kord näha,
kuidas niisugune talguse pidu külas wälja
näeb...

Fr. Ulbrich. Wäga hääh; millega wõin teenida?

Neubert. Andke õige õlut juua. Siia meist-

ritele ja... noh, jälal istuvad ju ka metfa-
töölised. Kas teil ka klaafid juba tühjad
on? Andke ka sinna üks keer.

(Metfataöölised mõnisevad rahulolemiseks:
Tälupeojad ja Haartmann viskawad hirsu-
tades pilkusi ja loovad vastamisi kokku.)

Neubert. Jälal ütlevad nüüd inimesed, mina
olewat uhke. Ulbrich, tee toote ju mulle
igapäev paar korda kirju. Kas te olete
kunagi minu uhkusest midagi märganud?

Ulbrich. J ja, Neuberti herra, i ja...

Neubert. Noh, jälal kuulete! Koik tühi
jutt. Minagi taha fregugi enam olla,
kui teised. Proft, armjad inimesed!

Hüüdes. Proft, Neuberti herra!

(Joovad.)

Neubert. Ja... jelleparast on ka mind, kui
üleüldiste kafude kaitsjat woli kogu wa-
limisel kandidadiks üles seatud. Kull
mina oma kohust täidan. Need, kes mind
walivad, peavad õige mehe õige koha
pääle jaama! Mis, armjad inimesed?...

(Osalt hääkskitmine. Nurin.) Ma ta-
han katkuda wallas-parandusi murestada,

jeft parandada on küllalt, ja... ja... palju...
ja...

(Pälupeojad lohistavad taha, pahafelt Neumaieriga.)

Neumaier. Noh... teie wabandate... ma tahaksin siige teada, mis jäl parandada on?

Neubert (tema ees, prill otja pääl, jookseb siis närwelistelt naerdes ümber). Na, kas teate, kui jäl kätte wõtta tahetaks... ja, kui jäl kätte wõtta tahetaks...! Aga ma ei tülitse mitte. Mina tahan, et mind wabalt walitakse, ilma inetu kihutufeta. Andke omesti weel üks ring õlut, körtfirahwas!

Pr. Ulbrich. Ja, Neuberti herra, saab koke!
(Pälupehed ja Hartmann naeravad pilkawalt.)

Weigel (tuleb jõe). Tere körtfirahwas! Ma tahan ka siige klaasi õlut juma talgusel.

Pr. Ulbrich. Ja. Tere, fändarimi herra.

Neubert. Tere, fändarimi herra, ka siin?

Weigel. Tere! (Neuberti märgates, firgelt

136.
Feistes.) Ah, pardon, Neuberti herra! Ma ei näinudgi Neuberti herrat.

Neubert. Kas teie ei tahaks natukejaks ajaks jüa istuda?

Weigel. Kui Neuberti herra lubavad, siis olen ma nii waba. (Jstul Neuberti juurele lauda. Neumaierit märgates, hoolimata.) Ah, tere.

Neubert. Klaas õlut jandarmi herrale... On küll palju rühmamist teenistuses?

Weigel. Ja, igatahes... tegemist on irka. Just praegu ajajin all alewis ühe kokkujooksnu rahwamuru lai-ali.

Neubert. Rahwamuru? Mis-teie ütlete?

Weigel. Ja, rahwamuru; keskel oli see küiwakas puufopp Merkel. See poisituleb juure rongiga posti päält... na.

Ulbrich. Tema on ühe jumma raha pärinud.

Neubert. Raha pärinud? Noh, see peab küll aji otema!

Weigel. Ja, ja selle lafeb ta nüüd, nagu raha, nappis-minema. (Kära

137.
wälgas.) Sääl kuulete juba, ta on jüa
jõudnud.

Neubert. Sääl on nüüd jällegi näha.
Niifugustele inimestele on häkiline ra-
ha saamine otse õnnetus! Niifuguseid
inimesi peab napilt pidama. (Teistele jäälolija-
tele.) See tähendab: mina arwan müidugi ainult
jelle juhtumise kohta. Üleüldiselt ei taha ma
jeda mitte ütelda. Proft, armjad inimesed!
Mitmed häälid. Proft, Neuberti herra, proft!
Merkel (tuleb jisse, purjus, oma harilikus töö-
ülikonnas, tulimus hall jiidine wiltkübar
pääs, walged glaci = kindad käes ja uus
päewawari).

Merkel (uskogas, tänawale hüüdes). Teie
mõhete, teie wõite mind põlata! Ma tahan
teile kord näidata, kus kapital on. Waada-
ke kord jüa! (Wiskab protäie wafkraha
tänawale.)

(Laste kiskamine wälgas.)

(Metfatoõlised ja talumehed tänawad uudis-
hirkulihult üles). Ei, see on ometi — tema
pillub peoga tänawale! Temal on raha
pidumiseks!

138.
Merkel (toas). Hä? Waadake omesti kord
Merkelile otja! Mis te ütlete nüüd? Lii-
maani oli nina waene puusepajellike
nüüd olen ma kekkijufest! (Fasku pih-
ta liines.) Meil on raha küi purn!

Weigel. Teie paar taalrit on warsti tuules!

Merkel. Noh, minule jätkub. Uus-kübar
mul on, paar kindaid ja wari ja nüüd
lähen ma oma öde matma.

(Naer.)

Weigel. On ka hädasti waja, et teie
siit ära lähete. Ühetüpe wallawänema
juuris istusjite teie juba ammugi kind-
la paiga pääl!

Nubert. Wäga õige, fändarmi herra,
wäga õigesti öeldud!

Merkel. Noh, meie woime ka ühe jona
ütelda.

Neumair (ettepoole tules). See ei ole siin
ka teifiti, ja kui ja emast siin weel kaua
nõndawüsi üles-pead, siis lähed ja kind-
lasti püthimajase kinni!

Hartmann astub ka ettepoole). See oleks
igatahes esimene kord, kus meister Hart-

manni jell prittimajasje kinni wiidakse.
Neubert. Kui ta ennast niisipi üles peab...

Hartm. See ei ole midugi mitte ilus, et
 ta oma raha tänawale pillub ja ennast
 purju joob, aga mis ta oma rahaga teeb,
 see ei puntu wallawanemase.

(Meelatooliste poolt häärskütmine)

Neumair (wihafelt). Tema teeb wallale
 ainult kahju!

Merkel. Kes teeb kahju? Nüüd olen
 mina jõukas mees ja kui ma midagi
 kahju teen, siis maksakse see ära!

Neumair. Oled küll mees! Esme kui ja jün
 oma rahaga ukustad, maksa parem
 wallale ära, mis ja temale maksmata
 oled läinud.

Pälupeojad. See on õige! — Tema joob oma
 raha ära. — Maksu ära, mis ta meile
 kulu on teinud!

Merkel (kõkkub, astub nende laua juurde).

Kas ma teile kartulafongijatele ka wõlgu
 olen?!

(Naer.)

Neumair. Walitse oma juud, mõistad!

Jina oleb meile wõlgu, mis sinu kass-
meil ära rikkus, asjadajamisi kulud,
ülespidamisi kulud...

Neubert. Usna õige, minul on ka
niiugune kahjutaja nõudmine peju
ja rüdetükide puhastamisi eest.

Neumaijer. Ja jina tahad weel wastu
punnida?

Weigel. Sellele pojile peab kord oma
wõimu näitama!

Talupojad. Wifake ta wälja!

Hartmann. Rahu, pagana pihta!...

Kui minu jelli fiin ei jallita, siis
läheb ta ukse, aga wäljawiskamisest
ei ole juttugi!... Merkel, tee, et ja mi-
nema saad!

Merkel. Jlus, hää küll... (Läheb ukse
juurde, pöörab häkitfelt ruttu ümber.)

Teid ei lahe ma müü küll ammuugi
sinal kulla pääl taantida! Mis-ka-
la on, jeda marjan!

Neumaijer (waatab üle öla tema otja,
naerab põlgawalt ja istub oma laua
juurde).

Merkel (virutab ühe taabri teise otta laua peäle). Siin ja siin ja siin...! Siin on kulus, andke minule mu warandus kätte ja meie oleme üksteisega taha!

(Põmin, imestus-, üldine põnevus.)

Neumaijer (waatab uhmatalt raha peäle, pistab ta siis ruttu taskusse). Seda ei lahe ma enesele kaks korda ütelda. Need paar kroogi, mis weel jääwad, wõid homme wallamajasse tuua. Siis wõid ka oma kassi kätte jaada.

(Talupojad naerawad.)

Merkel. No seda ei ole! Siin on minu raha, kus on minu warandus?

Hartm. See oleks ju õige ilus! Kui mees kahju ära talub, siis peab ta oma asja kätte jaama!

Metfatsõõlised ja puusepad. Tääl on tal õigus! — See ei ole kellegi mood! — Mees on maksnud, kus on tema asi?

Ulbrich. Kas tead, Neumaijer, minu ase see asi ei pustu, aga mulle ei näita see asi ka õige olevat. See waene inimene annab oma viimase ära, siis wõib ta ka

nõuda, et ta oma asja kätte saab.

Neumaijer. Ta võib jeda ju homme ära
tuma.

Hartmann. Nüüd peab tema jeda
nõudma!

Neubert (jookseb naerdes tuba mööda
ümbes).

Weigel. Ulbrichil on õigus. Jgatahes
on õige asjaajamine see, et kinni-
woetud asi wälja antakse, nü peab kui
kajju kajatud on.

Neumaijer. Mis-me tülitseme!... Walla-
teener... Seifert!... Seifert!...

Seifert (tuleb kole das hirmus-akju
juurest ette poole).

Neumaijer. Mine õige ja too Merckeli-
le tema kass-kätte!

Seifert (teeb arusaamata hääli).

Neumaijer. Hä?

Seifert. See on... minu naene ei ole
wiist kodus...

(Naer.)

Neumaijer. No see oleks ilus! Kust
saadik siis walla asju sinu naese järele

actakse? Kõik minema!

Seifert (läheb fuures-hirmus-ära).

Ulbrich. Mis-jel mehel küll wiga on?

Neubert (naerab). Minule hakkab see
afi pea kahtlaseks minema. Igatahes
on see tähelepääsemise wäärt... Kui mi-
na wolikogus-oleksin... Proft, sandar-
mi herra...! Teil ei ole ju midagi
juna. Üks ölu!

Weigel. Tänanwäga... Proft, herra

Neubert!... Ma kuulen, herra Neubert
tahawad ennast wolinike kandidaadiks
ülespanda lasta?

Neubert. Noh... jeda soowi on malle
awaldatud... ma ei ole selle wastu... ma
arwan, kui mind walitakse...

Weigel. Noh, sin kortswooraste hulgas
ei ole wift küll kedagi, kes herra Neu-
bertile rõõmuga oma häält ei annaks?

(Waikus.)

Hartmann (naerab pilkawalt).

Weigel. No, lubage... misjäreft mitte!...

Herra kaupmies Neubert on palju reifinud
ja ilma näinud. Tema on Dresdenis- ja

177.
Leipzigis käinud, tema on ka juba kord
väljamaal käinud... ja muidugi; Alten-
bergis oli tal mööblivabrik. Niijuust
meest võib sinne wallavolikogu karvita-
da. See peab asjad korda seadma. Mis,
herra Neubert?

Neubert. O muidugi. Korda... kus ma
kohakust näen, jääl poortan ma koke
jekka.

Weigel. Noh, jääl kuulete nüüd. Ja
kohakust on wallas-küllalt!

(Talupoegade pool murin).

Neumaier. No, kui jeda fändarmi üt-
leb, siis tahaksin ma küll teada, kus
see kohakus peab olema?

Neubert ja Weigel (waatawad üksteise
otta, näeravad kaastundlikult).

Weigel. Kas ma midagi ütlesin?

Neubert. Hoidku - teie rääkijate üle-
üldiselt, fändarmi herra.

Weigel. Noh siis... mis teie siis öiete
tahate, armas, armas Neumaier?

Neumaier (tulijelt) Noh, ... armas

Neumaier - jeda ei ole üldiselt mitte!

Mina ei ütle ka mitte „armas Weigel“!

Weigel. Seda keelaksin ma ka ilufasti ära

Neumannier. Ja mina keelaksin seda...!

Weigel. So... (Pünlis wäpaeeg.) Mina teen nii mõnegi asja häärnelega jobralikult, löbufalt ära; ma woin aga ka wali ametlik olla... ja. (Häkittelt üles karates, tulifelt käratades.) Kui mina lohakufelt kõnelefin, tean ma juba, mis ma arwan, kas mõistate!

Neumannier (kohkunult). No aga, fandar-mi herrad... jüis ütlege ometi...

Weigel (ikka ägedamalt). Mina tunnen üldiselt ühte teatawat walda, kus lähemal ajal fuur muudatus tuleb, ülemates ringkondades nimelt... jaäl saab filmi pärani ajada!

Neumannier (koguni hirmunult). Ma tahaksin ainult teada... Anna mulle weel üks kann olut!

Neubert. Teie tegite tõesti wäga parajaid märkusi, fandar-mi herrad!

Weigel (istub wõidumiskelt). Kui mina

146.
" lohakusest kõnelen, tean ma juba kuhu
ma jihin!

Neubert. No muidugi, karwis-ainult üm-
ber waadata... Kogukonna teede seisu-
kord...

Weigel. Noh, jääl on koke midagi! Nüüd
tulib wälja.

Neumayer. Nüfugune waene wald ei wõi
teetegemise pääle rohkem kulutada.

Palupojad (karjuwad wihafelt). Meile on
need teed hääd küllalt! Meid koormatakse
teetegemise kuludega üleliia! - Meil on
maksused küllalt pääl!

Neubert. Ja walla tulekaitset peaksimi
waatama. Kui minu wabrikus kord põleb,
ei ole meil siget prittigi!

Neumayer. Meil ei ole raha.

Palupojad (nagu emegi). Mis jaoks meile
pritti waja? Meie kustutame pangidega
ega meil wabrikut ei ole!

Ulbrich. Olgu nüüd, kuidas on, mina üt-
len: natuke rohkem jüridust ei teeks-
wallawäinemale kahju.

Hartmann. Ja muidugi. Kui me mõtleme,

et Merkel oma waranduse alles müüd kätte
jaab, jett et mee pääle käijime...

Weigel. Muudugi, et see mees oma waran-
dust koke kätte jaama ei pidanud... Selle
asja wotan oige mina müüd kätte!

(Seiferti paar tulewad sisse, Seifert wäri-
jedes oma naase taga).

Käaled. Täält tuleb Seifert! - Tä on naase
kaasa toonud! - Tal ei ole ju kasji! - Mis
on!

Pr. Seifert (ülbeelt). Ats Pere! Mis siis mi-
nu mehega jälle es on, hä?

Nurmes. Mis päraft teie kasji kaasa
ei toonud?

Merkel (karjudes). Mina nõuan oma
warandust, oma warandust!

Hartmann. Ole jina wait, Merkel, küll
aji ise areneb!

Pr. Seifert. Mina ei tea sellest midagi.
Kas on kus-see ja teine!

(Koik kargawad ärewalt üles.)

Weigel. Kas ma ei ütelnud? Tääl on
jällegi näha!

Ulbrich. See on aga temp! Sellele

waele inimele tehtakse juurt ules-
hit!

Merkel. Mina nõuan oma warandust
kätte! Mina olen ära maksnud, mina
nõuan oma warandust!

Hartm. Wait, Merkel, küll ja juba
näed!... Mina nõuan filmapilek uu-
rimist!

Neumaijer. See oli kindel võetus aji,
Seiferti kätte sai ta hoida ja nüüd on
ta kadunud. Mis wallatiener see on?!

Pr. Seifert. Noh, meie ei walvanud teda
ka mitte nõnda hoolega, ta pidi ju
kuluks eest meile jääma....

Hartmann. Minu sell on kõik ära
maksunud!

Pr. Seifert (kimbus). Oh jumal, oh ju-
mal, oh jumal! Ta on kadunud. Ma ei
tea ka mitte... Kas ja ei tea, mees?

Merkel. Minu warandus ehk raha!

Neubert (joosleb naerdes toas ümber).

Ulbrich (Seiferti naelele). Noh, kui ja
arwad, et ja oma kelmulega meid wõid
rumalaks teha, siis-me tahame sulle

Kord näidata!

Neumaier Kas ütlete juba kord...?!

Weigel Rahu! Mina võtan selle asja oma kätte. See on kaalakohtulik asi, küll ma juba selgust müretsen.

Ulbrich Pigistage aga, fändarmi herra, pigistage aga!

Weigel (pliiatlit ja protokollid raamatut võttes). Siis, kühna kaks arvatakse ära jooksmisolewat?

Pr. Seifert Mina ei tea ka mitte... Kord ohtu tuli üks tundmata mees... musta mantliga ja juure musta habemega...

Weigel Seda meest ma tunnen. See tuleb ikka rümalate juurde, kui nad ennast enam aidata ei oska. Siis, wallatunne, kas tahate selitada, kuidas asi on, või pean ma ülemusele teada andma?

Pr. Seifert (pooltasa, kartlikult). Fändar-
mi herra, Ulbrichi herra... ma paluk-
sin... mille olemine ju fobrad...

Hartmann (pilkevõlt naerdes). Ei eh,
nemad on fobrad!

Ulbrich Kõlguuse fõpruse pääle wilistan ma!

Weigel. Kui ma ametis-olen, ei tunne
 ma ühtegi jõruft, ega kalastuft... Siis,
Seifert, kas tahate oma seifurkorda avali-
 ku ülestunnistamisega kergendada, või
 tahate häbi ja hädaga ametift lüüata?

Seifert (häkitseft omaft kartuseft jagu
 faades, vihakelt karjudes). Noh, kui ma...
 kui ma ametift pean lakti faama, siis
 on mulle üks tapukas!

Weigel. Nüüd tuleb wälja!

Fr. Seifert. Mees, mees, ega fa ameti...?!

Ulbrich. Kas fa lahed oma meest kõnel-
 da? - Jukka wälja!

Seifert. Tema ei ole mitte kuo see ja
 teine, meie olime ta ära tapnud!

Koik (juure põnewusega). Ah!!!

Seifert. Mina raiusin tal pää offast
 raha, minu naene keetis ta ära ja
 teie kahekesi / Weigeli ja Ulbrichi pää-
 le näidates) joite ta ära!!

(Weigel ja Ulbrich seifavad nagu kiwis-
 kanud. Juimefed, kes ühe filmapilgu
 imestuse pärast kuletud oliwad, jattu-
 wad lõpmata naerma.)

Ulbrich. Teie ütlejate ju: teie olla ühe
jänepe wälja päält jurnult leidnud...?!

Pr. Seifert (põlle siise huludes). Meie ei
teadnud mitte, mis me üttema pidime
ja siis... ja siis... (Häkitsetult wihakelt.)
Mitte ühte raafuseftgi ei jätnud ta üle
ja nüüd tahab ta minu inest ametist
ilma jätta! Fulge aga!

(Naer.)

Ulbrich (kratsib omal kõrwatagust, läheb
häbilikult oma naase juurde leti poole
nurka, kust ta enam wälja ei tulegi).

Merkel. Minu warandus jüa! Minu
raha jüa!

Neumair. Nüüd wotan mina jelle asja
kätte! Seifert, mine õige wallamajasse,
et meie jelle üle wõiksimine protokolli teha

Seifert. Hää küll! Ametist olen ma kord
ilma, küll ma juba ühe walla liian,
kes tublit politseinikku tarwitab! (Lä-
heb oma naasega rahwa naeru all wälja;
läwe pääl pöörab naene ümber ja kargab
talusegade pääle)

Pr. Seifert. Iida pidage teie kartulafongi-

jad üleüldise meele: kui teie poliitiline
 küle ainult kaksteistkümmend krooni
 paigas maksate, siis ei tohi teie tema-
 le midagi föögipoolist hoida anda! (Jook-
 selt oma mehele järele.)

(Rahvas-naerab.)

Weigel (kes kohnutult, häbelikult kõrva-
 le oli astunud, kogub ennast; rõhutatud
 häällega Neumäierile). Herra wallawa-
 nem, kas ma võin wast jelles asjas...
 ma arvan, teie helde meel... minu ak-
 tid on nü kui nü piiratud...

Neumäier. Ma tean juba. (Pähtfalt)
 Te saab kõik teie ülespidamise järele
 tulevikus olema!

Weigel (käed kõrvale, sojamehelikult,
 rõwasti). Nagu käsite, wallawanema
 herra!

Neumäier. Ma katjun selle asja läbi
 ja kuulatan teid üle. Teie olete omesti
 nõuus?

Weigel. Nagu käsite, wallawanema
 herra.

Neumäier. Leidub mõni wabandaw

jõhjus, siis-jaan ma armulikult teiega
ümber käima, armas... armas Weigel.

Weigel (niskatab, siis-fingelt). Loen
oma juureks aukes, wallawänema
herra!

Neumaier. Noh, siis ei ole mul eotja
teile midagi enam ütelda.

Weigel. Siis on mul aau wallawänema
herrat jõnakuulikult jumalaga jätta.
(Pöörab ümber, lähed fingelt välja. Naer:
Dasse tagast järle.)

Neumaier. Sellele panin aga päka
pääle!

Merkel. Ja mis-jaab siis-nüüd minu
rahaga?

Neumaier. Oota omesti ilufasti ära.

Wolikogu teeb otjuse ja siis-jaad näha.

Hartmann. Siis-woib ta küll oodata!
Mina arwan, kui ta oma warandust
mitte kätte ei saa, siis woib ta oma ra-
ha nõnda.

Neumaier. Rahju on olemas nii ehk
nii. Siin on herra Neubert. Tema kaeb-
tufe pääle on see terve afi ette woetud.

154.
Tema nõuab neli taabrit kahjutaju.
Neubert (kes ümber jooksis, tormab ette).
Mis, lubage ometi! Nüüd, kus wald
sise kukkus, tahate teie mulle jeda asja
kaela ajada! Lää jätan ma parem
koik kahjutaju nõudmata!

Hartmann (kõwasti rahwale). Kas
kumlfite? Neuberti herra jätab kahju-
taju nõudmata. Siis peab Merkel need
neli taabrit tagasi juama!

Rahwas. Oiguo! Oiguo!

Neumaijer (waatab kindlufeta Neuberti
otta, kes temale selja on pööranud).

Jaa, kui see Neuberti herra poolt tõde
on, siis pean ma muidugi... (Paneb
neli taabrit wüwetatäde laua pääle)

Siin on kahjutaju!

Merkel (pistab raha ruttu taskusse).

Neubert. See tähendab... see on ju...

Hää, kui mina kahjutaju ei saa, kui
das woiwad siis Siifertid jootmise raha
nõuda, hä?

Neumaijer. Lää on teil oiguo, asja see-
juksorra järele ei saa Siifert taju.

Neubert. Hää, siis peate aga ka selle wälja maksma.

Neumaijer (paneb raha laua pääle). Jhus! Siin on kaks taabit kulu raha.

Merkel (pistab raha taskusse).

Hartmann. Kuidas on aga asjaajamise kuludega? Kuidas woib Merkel wallale asjaajamise kulusid maksta, kui asi kadunud on?

Neubert. See on päris õige. Kui mina midagi ei saa, siis ei saa wald ka midagi.

Neumaijer. Aga kuliid on õnneti tehtud?

Hartmann. Aga Merkel ei pea neid mitte maksma.

Neumaijer (julgujeta). See tähendab... Siin on... need taalrid... (paneb järelejäänud raha laua pääle.)

Merkel (pistab taskusse). Karwapäält õige! Parandus on jälle koos!

(Naer.)

Neumaijer. Ja, aga... mis siis nüüd saab? Wäljaantud raha on wallawalitlusel raamatuse üleskirjutatud. Kes siis jelle maksab?

Hartmann (wõtab pilkawalt Kūbara raha).
Ja, wallawancina herra, jelle peate küll
ife maksma.

Neumaijer (wahib temale juhmilt otja, haa-
rab siis wihakelt oma Kūbara ja tormab
wälja). Siis olgu jaadan ife wallawancin!
(Naer temale järeles)

Neubert Kuidas see asi nüüd siis on? Mer-
kelil on oma raha jälle käes, mina olen
kõhju jaanud ja häbi weel päälegi...?!
(Meieft ära.) Ma tänan, niisuguses wal-
las wolimehe ametit wastu wõtta! (Jook-
seb wälja) — (Naer.)

Fr. Ulbrich (temale järele). Neuberti her-
ra! Neuberti herra! Teie unustafite ölle
maksurata! Neuberti herra...! (Naer.)

Merkel (raha kõlistades). Kuidas oleks,
meister, kui mina jelle juupi jiledaks-
teeksin?

Hartmann ära ole rumal, Merkel! Ojad
on ikka jaotatud: üks hoolitseb nalja
est ja teised maksawad kulud!

(Eesriie langeb)

Laul

naljamängust. Kasfijaht (lks. 50 ja 51).

